

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Imenovati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske poučbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
Vprašanje glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno napred, plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—		20—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 2 po nakaznici.
Na samo pismeno naročilo brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Bredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, telefon št. 34.

Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Receptivov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poština plačana v gotovini.

Anton Lajovic:

Nemške uradnike v Slovenijo!?

Zadnji čas so bile v listih vesti, da se namerava vzeti nazaj v našo državno službo računski nadzornik Langot, Nemec, ki je bil ob prevratu odpuščen in iztiran, da so pri pošti v Celju nastavlili ljudi prononsiranega nemško-nacionalnega mišljenja; izvedelo se je, da je za zdravnika v Kranjski gori imenovan zagrozen nemški nacionalist dr. Holecz itd. Te vesti so mi povod za sledeče premišljevanje.

Zmislil naše revolucije je bil ta, da smo podrl Habsburžane in pa nadvlado nemškega naroda, na katerem je stala moč Habsburžanov. Nadvlado Nemcev pa nismo čutili samo na političnem polju, marveč v vseh panogah javnega življenja. Posledica revolucije je bila zlasti v tem, da so morali pasti vsi privilegiji in vse predprave, katere so v Sloveniji uživali Nemci vsled nemškega avstrijskega režima. Te predprave Nemcev, vsi njihovi privilegiji so za slovenski narod pomenili v isti meri hudo krivico.

Ni bila torej samo naša pravica in čin samooobrambe narodove, da smo strli te privilegije, temveč je bila kategorična dolžnost za vsakega izmed nas: po možnosti delati na odpravo teh krivic, na kateremkoli polju so se nam godile.

Eden izmed nemških privilegijev, za naš narod za časa obstoja Avstrije najbolj občutnih, je bila nemška birokracija, ki je pri nas vladala na vseh vodilnih mestih brez izjeme. Ta nemška birokracija nam je škodila v dveh pogledih. Smatrala je Slovenijo za nekakšno kolonijo nemštva, ki jo je bilo treba po možnosti eksploatirati, zato je svoje delovanje obračala, koder je bila le prilika za to, v pospeševanje nemških koristi. Na drugi strani pa je nemška birokracija zajedajoč se vedno globlje in vedno bolj se razširjajoč v uradniški državni hierarhiji, odtrgala s tem Slovenec od krmila v državnih službah, kateri je po vseh božjih in človeških postavah na domačem ozemlju imel po pravici pripadati domačemu Slovincu.

Nemška birokracija se je bila po vseh mestih v Sloveniji, zlasti na Štajerskem in Koroškem, tako razpasla, da je tvorila cela umetno vzdrževana nemška gnezda, katera

so se razrasla še s tem, da so se nemški birokraciji pridružili narodno omahljivi Slovenci in kot nemšku-tarji tvorili najogabnejšo prikazen, kar jih je videl svet.

Nujna posledica revolucije je bila, da smo pometli s tem nemškim uradništvom. Ustanovili smo si svojo narodno državo. V njej je moralo biti samo ob sebi umevno, da se prejšnje krivice temeljito odpravijo. Namreč:

V tej novi narodni državi ni smelo biti več mesta za uradnika, ki bi delal za nemške koristi in bodisi tudi v svojem privatnem življenju. To je ena, in druga: v tej novi državi je bilo samo ob sebi umevno in samo neznatna popravila prejšnjih krivic, da je imel nasledje zasedati vsa važna in odločilna kakor tudi vsa, četudi samo ugodna mesta, le slovenski uradniki. Slednje je treba ostro poudariti. Ni bilo torej posledaj za sposobnost biti imenovan na kako važno, vodilno ali sploh dobro mesto merodajna samo strokovna kvalifikacija uradnika, ampak v prvi vrsti to, ali si Slovenec ali nisi. V tej zahtevi leži bistvo naše revolucije. Z ozirom na ta smisel revolucije je bilo nesmiselno misliti v tem pogledu na kako ravnopravnost med Nemci in Slovenci. Poim take enakopravnosti so naši starejši gospodje privlekli seboj iz avstrijskih razmer, to je avstrijska mentaliteta.

O taki ravnopravnosti v sedanjih revolucijskih dobi ne more biti niti najmanjšega govora, tem manj, če pomislimo, kako se godi slovenskim Korošcem pod režimom nemško-avstrijske republike.

Tega dalekosežnega in važnega spoznanja, da so posledaj v naši državi oziroma v Sloveniji vsa važna in dobra uradniška mesta izključno pravica samo Slovencev-domačinov, tega spoznanja naši vodilni krogi in naša javnost doslej ali niso imeli ali ga pa niso dovolj upoštevali. Vsako kršenje tega, iz naše revolucije izvirajočega principa, pomenja za naš narod ponovljeno staro krivico.

Takih krivic nam je doba po prevratu precej prinesla in treba je z vsem poudarkom kazati nanje, da

ne bomo sami sebe še nadalje rezali v lastno meso.

Tak kričeč slučaj iz zadnjega časa je slučaj notarja Galleta v Ljubljani. Še za časa Avstrije smo se hvalili proti imenovanju Nemca na to notarsko mesto, katero so Nemci reklamirali za se kot svoj privilegij, dasi je Galletov prednik dr. Vok kot Slovenec dobil to notarsko mesto in se šele pozneje ponemškutiral.

Bilo je pravilno, da so Galletu po prevratu vzeli ljubljanski notarijat, kajti naravno je bilo, če se je Galletu sploh kje pripustilo še notarsko mesto, da se mu je to smelo dovoliti samo kje na deželi, in sicer samo v kakem trdo slovenskem kraju in ne na kakem boljšem mestu. Zakaj, imeli smo Slovenci dovolj notarjev, kateri so si v interesu svoje rodbine želeli priti v slovensko centralo in katerim je Gallet zaslanjal to mesto.

Naše vlade, tudi koj po prevratu, so bile milega srca in ne le, da niso Galleta sploh izključili od vsakega notarijata, kar bi bil pošteno zahteval s svojim zadržanjem v zadevi Slovenske Matice, temveč so mu ponudile celo notarijat na deželi. To seveda ni prišlo g. Galletu in situaciji je toliko časa, da je zadel na uro slabotnosti — in dobil je mesto v Ljubljani nazaj.

Popolnoma neumljivo mi je, da sta naš notarski stan in cela naša javnost to grobo njusko v obraz kariljo prenesla. Naše časopise se je omejilo na silno pohlevno remonstracijo, oblaženo še z mazilom, češ da se Gallet nikdar ni politično ekspoziral.

No, še tega bi bilo pač manjkalo!

Zagajali smo marveč neprimerne večji krik, če je kak Slovenec kot strankar prišel na kako važno mesto, ne da bi bil klin za klinom plaval po uradniški hierarhični lestvici.

Drug tak slučaj je slučaj svetnika Eberla pri ljubljanskem nad sodišču. On je Nemec, ki se na zunaj drži sicer brezbarvno, ali kakor spoznaš ptiča po perju, tako spoznaš moža po njegovi famitiji, ki je pri Eberlu izrazilo nemška. Eberlu so za časa pred prevratom celo naši dobri ljudje mogli v zaslugi šteti edino to, da je v Gradcu s Slovenci slovensko govoril. To je kot zaslugi moglo izjedati le v naši avstrijski mentaliteti, ko

je naš človek v svojem hlapčevstvu čutil za silno počaščenje, če mu je Nemec-gospod vrgl par slovenskih besed kot lačnemu psu kost.

Mi seveda takoj po prevratu nismo imeli nobenega Slovence, ki bi mogel biti kos nalogam novega višjega sodišča, zato ni bilo nujnejšega, kot da smo na tako važno, vplivno in zaupno mesto postavili Nemca Eberla! S tem smo krasno začuvili slovenske pravice, priborjene z revolucijo, začuvili še boljše interese naše nove narodne države!

Če je postavitev Eberla kot Nemca v zadevno mesto prava pristna slovenska moštrovina, smo pa sami sebe nadmostrili in prekosili s tem, da smo ga pustili izventurno avanzirati preko glav prav dobro usposobljenih Slovencev.

S tem je naša justična uprava pokazala, da ji je izvršno prišel do zavesti zmislil naše revolucije.

V resnici, divjost grabi človeka, če pomisli, kako je večina naše inteligence in del naših gospodov na vodilnih mestih duševno nedozorel ostal nasproti življenjskim problemom našega naroda, nastalim v naši novi državi po prevratu.

Ta mizerni duševni nivo boli razžalošča človeka, kot sami te imenovanji, kajti, obe sta tipičen izliv položaju neodobne mentalitete.

Ta dva slučaja sta se primerila v Ljubljani, kjer je nemška minoriteta danes že skoro mikroskopično majhna, in eden ali dva nemška uradnika, prislonjena k tej minoriteti, ne pomenita nič znanega.

Toda kaj naj človek reče k temu, da smo pri celiskem okrožnem sodišču pustili in istih mestih, kamor jih je zanesel avstrijski režim, dva izrazita nemškutarja, svetnika Bračiča in Premšaka: da sta ta dva moža vsled svoje pozicije v položaju, da izrekata kvalifikacijo nad našim slovenskim sodništvom v celiskem okrožju: da bosta v zmislu one urave, ki je Eberlu pustila prekoračiti sodnike Slovence, seveda kar stalno avanzirala pred vsemi onimi sodniki Slovenci, katere sta svoj čas kot privilegirana Nemca slovenskim kolegom v krivico preskočila?

Kako naj se ne divim modrosti naše uprave, ki ono zagrizeno in nam navzlic vsem svojim lojalitnim izjavam strupeno sovražno celisko in mariborsko nemškutarstvo

krepi s tem, da mu pušča nemškutarke uradnike z njihovimi brezdvomno hajlovskimi famitijami na krasnih, udobnih in vplivnih mestih v Celju, Mariboru, dočim slovenski sodnik s svojo rodbino ponižno dajlje čepi na deželi?!

O radost, o zanos, vedeti, da je usoda našega uradništva varno shranjena v tako večjih in pravičnih rokah!

Naj se mi ne pride z očitkom, da se odločno ukvarjam z osebnostmi. Osebe Galleta in Eberla, Bračiča itd. so mi postranskega pomena. Obačam se samo proti njihovu nemštvu. Napadam jih samo kot Nemce, zakaj, ni mogoče drugače, kot da zadenem posameznika, če bijem po socialni skupini, saj vsaka obstoji samo iz posameznikov.

Naše stališče nasproti Nemcu kot uradniku danes v interesu naroda in države nikakor ne more biti drugače kot sledeče:

Če si Nemec še tako zmogel in še tako priden, da odvaša sto Slovencev, na vodilno mesto, na važno ali zaupno mesto v naši državi ne spadaš. Če prideš v konkurenco za dobro mesto s Slovincem, je Slovincu pridržano dobro mesto.

Te maksime se držati, smo dolžni samim sebi, svojemu narodu in naši revoluciji. Bile so hude in usodopolne napake, če smo Nemce v našem uradništvu pridržavali na istih krasnih mestih in v istih činovnih razredih, v katere jih je bila postavila rajnka Avstrija.

Nujna posledica našega državnega položaja pa ni samo to, da se mora Nemec, če hoče biti pri nas nastavljen in jesti naš kruh, zadovoljiti s slabim, ev. najslabšim mestom, temveč ob sebi umevno je, da moramo od njega zahtevati, da se tudi v svojem privatnem življenju potem ne le ne postavlja na nam sovražno stališče, da torej popolnoma izbrise svojo prejšnjo nemško mentaliteto, po kateri se je Nemec smatral kot strankar-sovražnik nasproti Slovincu, temveč po pravici moramo zahtevati od njega, da se pozitivno v kakršnikoli obliki udeležuje našega narodnega ter državnega življenja.

Niti najmanj ne dvomim, da odgovarja mišljenju vsega slovenskega uradništva zahteva, da se naša javna uprava mora držati zgornj izjavljanih načel nastavitve Nemcev v naši upravi. Ne samo to. Naše-

A. Gradnik:

Na Kolobari.

Polnoč. Dva groba sred razsutih hiš.

»Si prišel?« »Prišel sem, kot brat do brata.
Čul sem, ko trkal si na moja vrata, ko ječal si kot živžajoči piš.

In vedel sem, zakaj še zdaj ne spiš. O, naj moj grob zdaj krije grm osata in naj bo samo kakor ravna trata. Prinesel z njega zate sem ta križ

In ž njim napli: ubil ga je Slovenec, ki branil je zidovje svojih ječ. Odpusti mi, odpusti — bil sem rob!

In srbska mati, drugi dan, lhteč. »Odpuščaj zase in za sina!« venec je položila na neznan grob.

Jos. Velkavrh:

Grob v Siciliji.

Prišel je Mrakov Peter, vrnil se je Polonin Janez in Kravarjev Tone. Prišli so vsi, a Ivana ni. In čimholi pa želi videti žalostna mati, tem dalje odhaia on, ki mu je velela z doma volja kruteza Heroda.

Še osemnajst let ni bil star, ko se odšel brez besede po poti, za katere

je vsak večer vračajoč se z dela pozdravljaj domačo hišo in osrečaval svojo, takrat še veselo mater. Nič več ga ni videla od takrat, ko je skozi okno nimo domačega vrta sopihajočega vlaka s svetlo solzo v očesu pozdravil še enkrat rodno vas in materin obraz. Dolgo je že od tedaj in veliko je bilo Ivanovo trolenje. Obledeli so ga v raztrgane cunjke, ki so kazale sledove človeške krvi. Opasali so mu meč in ga zgnali s čredo mladih tovarišev v neznan kraj, med sovražne tulce. Dosel je v Judenburg nesrečnega spomina, tam trnel in stradal ter videl smrt s sedmimi kosami. Takrat je pisal svoji materi drobno pismo, ki je hrani skrito v skrinji, kjer so v črni ruti povezani vsi njeni spomini nanj.

Oj, v tem svojem pismu je zapisal zlo besedo, ki je proklela rojstvo. In mater, ki ga je rodila, je zabolelo srce, ki ne ozdravi več.

Ne dolgo po onem pismu se je izpolnilo proročanje in osvojenega domovina je zahrepenela obiet v svojem naročju vse svoje odrešene sinove. Prihajali so po širokih cestah peš in na konjih, prihajali po samotnih stezah, prihajali z vozovi in vlaki. V očeh Ivanove matere na te vznemitel svetel von, saj je bila prepričana, da pride skoro tudi Ivan. Vselej, ko je čula mimo domače hiše sopsti vlak, je hitela ven na vrt in

iskala od okna do okna Ivana. A ni ga bilo. Bilo pa tudi ni ne pisma, ne najmanjše vesti o niem. Pa je slišala mati o strašnem trolenju, ki je bilo naloženo vsem, ki so nadli v roke neusmiljenim ljudem. Tedaj je vzela v roke ono pismo in brala besede:

»Če bi vedeli, liha mati, koliko moram trpeti, bi me bili takrat, ko ste me kot dete prvič kopali, potisnili k dnu, da bi utonil v Vaših rokah ...«

Njene solze so ohlile pismo, usta pa so ji ponavljala njegovo kletvo. Padla je pred Križanega na kolena in molila molitev svojega krvavečega srca, da bi ji bilo odnuščeno.

Tisto noč je prišel. V snu. Mati je sedela na pragu in strmela dol proti jugu. Na nebu je sijalo veliko solnce, ki je šlo pred njim kot zvezda trem kraljem iz Jutrovega. Razprostrla je svoje koščene roke in ga vsa srečna zaklicala:

»Ivan, Ivan, Ti moj otrok zlati, torej si res prišel in nisi utonil v morju molih solz?«

Že je bil pri njej, objela ga je in poljubljala, poljubljala — blazno, ko je že vstalo jutro. Še enkrat je zaklicala njegovo ime in dan, ki je vzel noč, je vzel materi tudi njeza ...

Ono dopoldne pa je prišel od Rdečega križa list, ki ji je sporočil, da se ji sin ne vrne več. Dolgi in ognjeni Siciliji je našel svoj grob, ki je

končal tudi njegovo troljenje. Odležlo je nesrečni materi, ker je vjela izpolneno sinovo kletvo. Odnrla je staro skrinjo in vzela iz nje zavoj spominov. A nobena solza ni potekla iz njenih oči. Vse je izplakala. Sama vzdihnila je: »Daleč, daleč je tvoj grob. Dolga vrsta grobov se širi na dolgo in široko, da jih ne pregleda oko. Brez križev, brez vencev so: nihče jih ne obiskuje, nihče ne popravlja. Kako naj najdem tvoj grob, Ivan? A duše mater in sester obleta-vaio te neštete grobove in tudi moja duša te išče, kliče, Ivan. In te najde! Ker kmalu pride tvoja mati za tabo, nade pred te na kolena in te prosi odpustanja, ker te je rodila v uri, ko je z rojenicami hodila skozi vas smrt s sedmimi kosami ...«

Ko te najde, ti prinese tudi moj pozdrav, moj ljubi brat!

Almira.

(Načrt opernega besedila po dr. Ske-tovi »Miklovi Zalici«.)

1. dejanje: V St. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem; na praznik sv. Petra in Pavla (leta 1478).

Po dondanskim službi božji se zbiraio vaščani ob cerkvi pod lipo. Kmetje veselo prepevali, plešajo in zahvaljujejo Boga za bogato žetev, ki se jim obeta. Nato se ženske in mlajši razidejo; možje ostanejo.

Začuden opazijo, da se približuje starec Serafinik s sinom Mirkom zelo resen in žalosten. Serafinik jim razodene, da je bil sin Mirko po kupčijskih opravkih ter je ondi pozvedel novico o grozečem turškem vpadu v slovenske dežele. Mirko razjasni na kratko, da je Koroška v nevarnosti. Serafinik opisuje nekdanje turške grozovitosti in zločestva ter pozivlja vse rojake na obrambo domovine. Kmetje zatrdijo, da se hočejo boriti vsi do skrajnosti za svoje in za očetnjavo ter žele, da jim bodi Serafinik pri tem kot najizkušenejši voditelj. Nerad in zaradi vsestranskega prizgovora sprejme Serafinik to nalogo. Navzoči mu prisežejo vdanost in zvestobo ter se razidejo.

Ostane Serafinik z Mirkom. Tedaj sinu razodene željo, da bi rad še pred vojno uredil domače zadeve, prepustil sinu gospodarstvo, ki naj si snubi Miklovo Zaliko v ženo. Že od mladih nog sta si kot sosedova otroka bila prijatelja; opazoval je Mirkovo nagajenost do nje, opazil pa tudi, da ga zadnji čas moti židinja Almira. Naj bo moder, ker le z Zaliko si pridobi srečo, ki mu je tučka h drugoverka ne more donesti. Sin priznava očetu, da je v njem Almira začas zatemnela Zalikino podobo, vidi pa istinitost in opravičenost oče-

mu narodu od lastne uprave z dose-
danjem toleriranjem Nemcev ponov-
ljene krivice se morajo popraviti s
tem, da se razni Galletje, Eberli,

Bračiči itd. takoj odstranijo
z njihovih privilegiranih mest.
To nujno terja interes našega
naroda in naše države.

Davčna politika SLS. Nova nerodnost dr. Gosarja.

Gospod Gosar je včasih za last-
no stranko neprijeten, ker preveč
pove. Zadnjič je formuliral davčni
program SLS tako-le: »V prvi vrsti
naj se obdavči dohodek iz premože-
nja samega na sebi, to je zemljiška
in kapitalna renta.« To bo po mne-
nju SLS omogočilo, da se bo indi-
vidualne davke skoraj popolnoma od-
pravilo, kajti državi da bo zadoščal
progressiven dohodninski davek, ko-
jega glavni del bo tvorilo obdavčenje
zemljiške in kapitalne rente. Ta na-
videz zaradi izraza »renta« mikavni
program v resnici ni nič drugega,
kakor nov atentat na kmečkega in
hišnega posestnika. Zemljiška renta
je razlika med surovim donosom
zemlje in obdelovalnimi stroški.
Torej je čisto jasno, da se hoče za-
dati kmetijskega posestnika. Analog-
no je stvar s hišnim posestnikom.
Gospod Gosar se sedaj umika in po-
pravlja, češ da misli le na velepo-
sestva, na banke, na velika podjetja.
Morda mu je pa znano, da velepo-
sestva navadno sorazmerno prav-
malo neso in da se vanje vloženi
kapital najnižje obrestuje. Ker bo
agrarna reforma tudi storila svoj del
in razen gozdnih veleposestev, na
katere reflektira država sama, itak
resnih veleposestev v Sloveniji ni,
bo finančni efekt davčne politike

SLS jako žalosten. Če bi hotela dr-
žava po tem receptu živeti, bo mo-
rala poseči navzdol in lotila se bo
našega srednjega in malega kmeta.
ter hišnega posestnika po mestih in
na deželi. Ne tajimo, da imata ta
dva činitelja nekaj zelo skromnega
dohodka iz zemljišč in hiš, vendar bi
bilo krivično ta dohodek bolj obda-
čiti, kakor druge vrste dohodka.
Kar se tiče takozvane kapitalne ren-
te, bo uspeh saj v Sloveniji precej
skromen. Kajti vsak posojilnični rav-
natelj bo razložil g. Gosarju, da je
kapitala v Sloveniji silno malo, in če
bi imela država živeti samo od dav-
kov na njegove obresti, bo hitro iz-
bežal iz države, in tudi če bi vse
obresti zaleli, bi ne mogli pokriti niti
izgube državnih železnice g. Korošca.
Pri Zadrugi zvezi SLS lahko izve,
da je večina toli obsovanega kapi-
tala v naših industrijah iz hranilnih
vlog malih ljudi. Ako bo rentnina
pretrpana, bo izginilo vsako veselje
za štedenje, izginil bo ves vidni kapi-
tal in vsaka podjetnost. Nam je dra-
go, da je SLS odkrila svoj finančni
program. Kajti kar smo vedno trdili,
je tu znova ugotovljeno: Naš srednji
stan, to je, kmečkega in hišnega po-
sestnika se hoče ponižati in spraviti
na beraško palico.

Ob dr. Lauričevi stoletnici.

»Goriška Straža« je napisala v svoji
52. številki dne 5. avgusta t. l. da le-
to počete sto let, odkar se je rodil dr.
Karel Laurič, prebuditelj goriških
Slovencev. Splošno se sodi med goriški
Slovence, da pade v to leto dr. Lavri-
čeva stoletnica, ali to je pomota. Dr.
Laurič je bil rojen na Premu na Not-
ranjskem dne 1. novembra 1818, kakor
je to razvidno iz napisa na njegovem
nagrobnem pomniku in iz dr. Lavriče-
ve številke, ki jo je bila pridelala »So-
čas« dne 1. novembra 1906. povodom
30letnice njegove smrti. Torej je bila
stoletnica 1. novembra 1918. Ali takrat
smo bili zaverovani v svoje osvoboje-
nje in nismo imeli časa za spomine. Za-
to pa se spominjamo s toliko globokim
čustvom dr. Lauriča sedaj, ko ho-
čemo stari naši sovražniki tam nekje na
»Lepem otoku« zadati smrtni udarec dr.
Lauričevemu tako lepo uspelemu delu.

Bili so temni časi narodne nezave-
dnosti, ki je tlačila k tlom goriške Slo-
vence. Sredi preteklega stoletja, ko je
svobodomiselnost polet pretresala narode,
pa je vstal sredi goriških Slovencev dr.
Laurič in pridobil so svetli žarki goste
mežlo narodnega robstva. Zaveščilo se
je, zarezalo je po goriški deželi in krep-
ko je zadonel dr. Lauričev klic: Vse za
narod, svobodo in napredek! On sam je
bil prvi sin takratnih časov. Sam je
bil vzrastel, obkrožen s tujim duhom.
Ali živel je v njem slovensko srce in
to je zaplapolalo. Stišel je najprvo sa-
mega sebe in ko se je v svojo silo zave-
del svoje narodnosti, je stopil med na-
rod in postal apostol Slovenstva na Go-
riškem. Vse je plantelo krog njega in
porodilo so se časi ogromnega narodne-
ga navdušenja, svetega prebujalnega
delovanja. V Tolminu, v Ajdovščini in
v Gorici, kjerkoli je deloval, je bilo
goriško ljudstvo zbrano okoli njega, po-
rajalo so se narodna društva, javno živ-
ljenje je dobivalo slovensko lice, in ko
je stopil v deželni zbor, je pričela tam
velika borba za slovenske pravice. Na-
stali so tabori.

Ljudstvo se je vedno bolj zavečalo
svoje veljave, naraščal je pogum in svo-
bodnostni pokret je pozval goriško slo-
vensko ljudstvo na tabore. Najlepši je
bil tabor v Sempasnu. Dne 18. tm.

govih opominov ter mu obljubi, da
vzame Zaliko za ženo.

Med tem se večer. Zarja.
Zalika pride mimo, hoteča iti
domov. Serajnik jo pokliče in Mirko
ji naznani svojo in očetovo željo, da
se zaroči še pred pretečo vojno ne-
varnostjo z njo ter jo snubi.

Zalika prizna, da ga ljubi že od
mladih let, a da je z žalostjo opa-
žala, da je pretilla Almira uničiti nje-
no nado. Vprašuje Mirka, ali se mor-
da ne prenagli, ali res ravna po svo-
jem srcu? Mirko jo prosí, naj mu
odpusti zмото, ki ga je malo časa
obvladala, ter ji obeča zvestobo. V
duetu nato izrazita svojo ljubezen.
Serajnik blagoslovi njuno zvezo, iz
vsi se čuje pesem fantov, odušev-
ljajoča na boj za očetnjo.

II. dejanje: V mesečini na vrtu
Almirinega doma.

Mirko v prijaznem razgovoru
spremlja Zaliko na dom. Almira je
njuno vedenje opazovala. V veliki
aril razodeva svoje dvome o njego-
vi ljubezni, svojo bolest in maščev-
valnost, ki se ji poraja. V tem se
Mirko vrača. Almira ga pokliče na
vrt in stavi na odgovor. Mirko ji
prizna, da je bila ljubezen do nje le
zmota in da resnično ljubi le Zaliko.
Prosi Almira, naj mu odpusti ter ga

pozabi. Almira mu očita nezvestobo
ter ga skuša vnovič privabiti k sebi.
Zaman. Fantje pripojijo mimo in
Mirko se jim pridruži. Po Mirkovem
odhodu da Almira v veliki aril duša
srdu o prevari in želji po osveti.
V skrajni razburjenosti onemore in
vračajoči se očee jo najde zgrudeno
na tleh. Skrbno povprašuje, kaj se
ji je pripetilo. Ko izve resnico, jo
skuša potolažiti in nveriti, da bi ta
ljubezen itak ne imela pravega cilja,
ker hoče ostaviti ta kraj vsled pre-
teče turške nevarnosti ter oditi v
nemške dežele.

Ko čuje Almira o Turkini, zahte-
va od očeta, naj jo osveti, naj dove-
de Turke sem, ki Zaliko zaplenijo in
odvedejo v sužnost. Potem upa vno-
vič pridobiti si Mirka. Zoblaci se vi-
har se bliža. Oče se ustavlja Almirini
misli, a ona mu prigovarja, saj je
tulec, žid, sovražnik in zaničevan
od ljudstva, med katerim je tržil.
Turki mu gotovo bogato poplačajo,
ako se jim ponudi za vodnika. Žid
se še ustavlja in pomišlja. Almira
mu vedno bolj prigovarja, dokler ga
končno pohlepčnost in osvetoželjnost
ne premarata. V divji sovražnosti in
maščevalnosti vzkli Almira in pro-
rokuje svojo zmago. Vihar.

(Konec prihodnje.)

svojega sdtihaja. Rastrosil je nad nje
neštivilne kulturne kati in kadar iz teh
vzrastajo močna rodovitna stebila, bodo
blagoslovili hvalalemi rodovi, ki bodo
nizivali sad njegovega imca, kakor je že
sedaj češčno povsodi, kjer bivajo slo-
venskega naroda sinovi, kakor je spo-
stujejo vsi, ki so mu bili blizu. V njem
smo spoznavali odkritočnega in po-
štenega prijatelja ljudstva.

Goriška je lepo napredovala. Ponos
je bila Sloveniji. Ali pridivila je sve-
tovna vojna v deželo in krog Lavriče-
vega groba v vzožju izrastkov Julij-
skih Alp je razsajal strašen bojni or-
kan. Pustil je grozne posledice. Pred
dvema letoma je prisiljala na bojne po-
ljane luč svobode in tudi Goriška je bi-
la za trenotek deležna svobodnostnega
vzhajanja. Ali le trenotek je trajal od-
vih in sladko upanje na svobodno čase.
Prileteli so nepozvani kot kobilice,
zagrnili so svet svobode oznanjujočega
solnce in se zajedli v deželo in ljudstvo.
Težke čase preživlja naš rod in kelih
trpljenja še ni izpraznjen. Toda, ali bo

vedno tako? Ali se nikdar ne izpolni s
tako prearčnostjo napovedana samoo-
dloba narodov? Glejte! Avstrija se je
ponašala, da bo zadnja na svetu. »Ul-
tima in orbeče Vse drugo poprej pogi-
ne, ona bo kljubovala in ostala. Pa ji
je izpodbil ta prvi veliki vihar in po-
drla se je. Prišli so »zmagovalci«, ki
pravijo, da ostanejo tu »per semprec.
Ali bo to res? Ali je bila mar zaman
izpregovorjena pod Čavnom beseda,
da smo tu na starodavni slovenski zem-
lji, da hočemo, naj se zgodi karkoli,
ostati zvesti in biti vedno vrednejši
stnovi matere Slave? Ne! Ta beseda
živi in bo živel v slovenskem goriš-
kem ljudstvu.

Spomin na dr. Lavriča nas znova
bodri v velikih preizkušnjah in te dni,
ko se spominjamo njegove stoletnice,
plava njegov duh nad goriško deželo in
skrozi srca goriških Slovencev gre nje-
gov vzklik: »S postavo v eni roki, v
drugi pa z večno pravico, ki jo je
Stvarnik podelil vsakemu narodu, koga
se bomo bali?«

Jarem kulture.

Pod tem naslovom je priobčilo »Ju-
goslovenska Obnova« — Njiva« (št. 25)
izvrsten članek, ki iz njega posema-
mo sledeče:

Ententa je pravila, da se vojskuje
z Nemci za to, da reši kulturo, a Nemci
so reševali Wilhelmovo kulturo pred
slovenskimi narodi. Vse to je bil jarem
za mase, ki so pod njim bile tem bolj
oduševljene za boj.

Pri nas so za vojne bili mnogi en-
tentofili in Jugoslovenci, a zdaj so — iz
ressentimenta, t. j. od nejevolje, ker se
prevarjeni, ne morejo maščevati — pro-
ti ententi in proti jugoslovenskemu
edinstvu in za separacijo, in sicer — v
imenu kulture! Tak človek vojuje za
svojo individualiteto in za svojo kul-
turo... Njegovega srca se je dojmila
»kultura« in on ne more brez svoje
»kulture« nikamor, ljubi do blaznosti
svojo cirilico, ljubi do religioznosti
svojo latinico, edini spas vidi v obdr-
zanju svoje »kulture«, ker bednik ne
more razumeti, da se izolacija
protivi baš osnovnemu poj-
mu kulturnosti... Tako so si
»kulturni« separatisti naložili nov ja-
rem in vlečejo pod njim breme Bog ve
čigavih interesov, interesov, ki so mor-
da daleč od vsake kulture...

Kdaj se bo zlomil ta jarem »svoje
nacionalne (slovenske, hrvatske ali srb-
ske) kulture«?

»Morajo izmreti v Avstriji odgojeni
pisci člankov, ki so zapreka, da se (slo-
venska ali) srbška profesorška kultura
še ne sme zediniti s hrvatsko profesor-
sko kulturo v eno jugoslovensko kul-
turo pedagoških člankov, ker bi se s tem
morda izgubil izvesten kulturni aromat
teh člankov na eni strani... Morajo
izmreti vsi pisci novel in lirskih pes-
mi, ki se sedaj omejujejo na specialno
provincionalno in pejsažno mišljenje, bo-
ječ se in ogibajoč se širših človeških
dimenzij... Morajo tudi na oni strani,
v Srbiji, izmreti vsi nastavniki starega
kova, spoštovalci tradicionalnih
metod v parlamentu, pri volitvah, v
upravi, v gospodarstvu, da dajo pro-
stor onim, ki nimajo take spoštovane
kulturne prošlosti. Morajo kratkomo-
izmreti vsi, ki dandanes vlečejo pod
»jarmom kulture«...

Ne bilo bi treba čakati smrti tolikih
»kulturnih ljudi«. Toda druga možnost
je dana. Naj ti ljudje samo vržejo s se-
be lažni jarem podedovane kulture in
rodila bi se takoj prava jugoslovenska
kultura.

Ob tej priliki iznova priporočamo
revijo »Jugoslovenska Obnova« — Njiv-
vo«, ki izhaja v Zagrebu (ena številka
v latinici, druga v cirilici). Uredništvo
in upravnništvo: Zagreb, Nikolićeva
ulica 8.

Gospodarski grehi.

I.
Vsem našim čitateljem bo še v
živem spominu, kako vneto in
stvarno je naš list branil vse kon-
zumente proti neopravičenemu dra-
ženju premoga. Tedaj je »Slove-
nec« molčal, kakor grob; v svojih
predalih ni zapisal besedice proti
podaženju, pač pa brez komentarja
prinašal razne naivne vladne ko-
munikacije, ki so podražile premo-
ga na vse načine zagovarjali. Tako
je tedanji prvi vladni komunikat str-
mečemu svetu pojasnjeval, da stane
v N. Avstriji in na Češkem jedna
tona manj vrednega kakor je naš,
700 do 800 jugosl. kron; s tem so
dokazovali, da nam trboveljski pre-
mogokopna družba prodaja pre-
mog takorekoč na pol zastonj.

Že takrat smo to vladno laž
o dragem češkem in drugem pre-
mogu pobijali; danes smo pa v stu-
nu podati po vsestranskih informa-
cijah natančne številke o cenah
premoga v N. Avstriji, na Češkem
in v Nemčiji.

Premog iz revirja Köflach na
Štajerskem stane nakladalna po-
staja Gradec:

Rosentski (3971 kal.) 676.90
nem. avstr. kron ali 270.96 jugosl.
kron (relacija 0.4:1) za 1 tono;
Oberdofski 661.4 n. a. kron
je 264.56 jgsl. kron;
Zangatski (3656 kal.) 641.1 n.
a. kron je 270.44 jgsl. kron;
Pibersteinski (4417 k.) 676.90 n.
n. kron je 270.96 jgsl. kron;
Lankowitzki (4072 kal.) ena-
ko kakor Pibersteinski; vse cene
za 1 tono premoga.

Prosečna kalorična vrednost
tu navedenih provenijenc je 4037
kalorij; trboveljski premog ima
prosečno 4500 kalorij, torej samo
za ca 500 kalorij več, — stane nas
pa okroglo 100 odstotkov več nego
navedeni premog v Gradcu!

Glede češkega premoga se
sklicujemo na češke novine, v kate-
rih je vedno v gospodarskih poro-
čilih poleg cen družega blaga, nave-
dena tudi cena za rujav in kameni
(črni) premog. Tam je čital lahko
vsakdo, da je stal n. pr. meseca
avgusta t. l. 1 tona rujavega premo-
ga č. K 113, to je v naši valuti (re-
lacija 1.7:1) K 192.10. Videli smo
fakture čeških premogovnikov o do-
bavi premoga industriji na Češ-
kem za mesec september t. l. n. pr.
iz jame »Paul II (Osseg - Riesen-
berg) za premog orehovec I (kalo-
rija 4882) 100 kg po č. K 13.60, to je
naših kron 231.20 za 1 tono; iz ja-
me »Grohmann« (kal. 4754) za pre-

mog orehovec I po č. K 11.75 za 100
kg, to je naših K 199.75 za 1 tono;
iz jame »Himmelfurst« (kal. 451.1)
za premog srednjavec po č. K 13.66
za 100 kg, to je naših K 231.20 za
1 tono; i. t. d.

Premog iz tu navedenih jam je
boljši nego naš, pa kljub temu za
več kot polovico cenejši. Radoved-
ni smo, kje so tiste jame na Češ-
kem in v N. Avstriji, iz katerih se
prodaja rujav i premog po 700 in
800 jgsl. kron! Cena češkemu
kamenemu (črnemu) premogu je
glasom gospodarskih poročil č. K
401, to je po relaciji 1.7:1 le 681.7
naših K, torej še vedno ne 700 do
800 K, kakor je trdila naša dobro
poučena vlada za češki rujav i
premog. Cena č. K 401. velja za
črni premog, ki ima običajno nad
7000 kalorij, poleg drugih dragoce-
nih svojstev, ki jih naš premog po-
polnoma pogreša. Trboveljski pre-
mog se v splošnem z običajnim češ-
kim rujavim premogom še primer-
jati ne more, ker je češki premog
splošno veliko boljši, kajti ta ne
vsebuje toliko žvepla in pepela kot
naš. Češki rujav i premog ima ko-
maj pol odstotka žvepla in ne nad
4 odstotke pepela; trboveljski pre-
mog pa vsebuje 2 odstotke žvepla
in nad 10 odstotkov pepela.

Cene rujavemu premogu v
Nemčiji so tako nizke, da se bodo
navedene številke našim bralcem
neverjetne zdele: 1 tona rujavega
premoga n. pr. iz renskega revirja
stane po kvaliteti in sortimen. 37 do
65 mark, to je 74 do 103 naših kron!
Kdor tega ne veruje, naj pogleda v
»Montanistische Rundschau«, ki
prinaša točne številke o cenah pre-
moga v Nemčiji in drugod.

S tem je dokazano, da plačuje-
mo pri nas za premog naravnost
oderuške cene; ni čuda torej, če in-
dustrija in naše železnice pri teh
premogovnih cenah propadajo; vsa-
ka konkurenca s tujimi industrijami
bo naravnost nemogoča in posebno
našo železo - industrijo čakajo tež-
ki dnevi in popolen pogin, ker bode
inozemsko blago n. pr. iz Nemčije
tako ceno, da bo vsak obrat v naših
razmerah skoraj nemogoč.

Toda kaj to briga SLS in nje-
ne poverjenike; čim manj industri-
je — tem manj zavednih ljudi, ki
ne trobijo v politični rog g. dr. Ko-
rošca in cons. Nastane pa važno
vprašanje, če je prav in pametno,
da v tako važnih gospodarskih sva-
reh, kakor je n. pr. cena premoga,
ki je vir vse energije v naših tvor-
nicah, odločuje suvereno poverje-

nik tiste stranke, ki ni čisto nič in-
teresiran na procvitu industrije,
temveč ravno narobe: kajti če se
Slovenija močno industrializira,
potem je v takih okrajih odklenalo
politični moči SLS, ker delavstvo
je danes že toliko napredno, da ne
bode nikoli več korakalo za kapla-
ni in fajmoštri. Organizatorična moč
SLS je še vedno doma v župniščih;
vsaka druga domneva je napačna.
Tam pa, kjer piskajo parne piščali
in brnē stroji, se glasovi zvoncev in
zvončkov ne čujejo mnogo.

Prve kritične posledice visokih
cen premoga se že kažejo: rudarji,
katerim pri julijskem povisku cen
ni pripadla niti drobtinica, zahteva-
jo mezde in doklade, ki naj bodo
primerne visoki ceni premoga —
produkta njihovega dela. Izračunali
so, kolikor lastnik rudn. pri današ-
nji ceni zasluži pri vsakem delav-
cu. Nam se zdi ta račun precej to-
čen, ako primerjamo cene našega
premoga s cenami premogu v Nem-
čiji in na Češkem. Nihče si ne bo-
de upal trditi, da n. pr. rudar v N.
Avstriji živi in dela v ugodnejših raz-
merah, nego naš rudar; kljub na-
sprotnemu slučaju je pa v N. Av-
striji pridelani premog za celih 100
odstotkov cenejši!

Meseca julija t. l. ko je ta-
kratna klerikalna vlada konzumen-
tom naravnost oktroirala današnje
blazne cene, se je taista vlada še le
na silen pritisk javnosti toliko udala,
da je po izvršenem dejstvu
sklicala komisijo, ki je vzela v pre-
tres cene premogu. Pri sestavi te
komisije se je pa vlada odločno po-
stavila na stališče producenta, to
je trbovelji. premogopne družbe,
ki je zastopala nazor, da konzum-
ent ni poklican sodelovati pri do-
ločitvi cen, ker je interesiran na
tem, da so cene kolikor mogoče niz-
ke! In res so se dopustili v ožji od-
bor le uradniki; še celo zastopnik
drž. železnice ni bil pripuščten k raz-
pravam ožjega odbora, čeprav so
drž. železnice največji in najvažnej-
ši porabnik trboveljskega premoga.
Enako se je godilo južni železnici.
Tako je prišlo do tega, da se je za-
stopnikom železnice enostavno servi-
rало tisto famozno poročilo odseka,
ki je votalo vladi in trb. premogo-
kopni družbi znane visoke cene
to poročilo se je koncem seje eno-
stavno konfisciralo, tako da ga nih-
če ni mogel proučiti in mu preiskati
obisti. Tako se je tedaj postopalo
z najvažnejšimi konzumenti in vsi
javnostjo, ki ima gotovo velik inte-
res na premogovnem vprašanju.

Danes pa, ko se delavstvo ogla-
ša in zahteva svoj delež na visokih
profitih trb. družbe, je pa isti pover-
jenik za javna dela, ki je takrat z
redko vneto kreiral in zagovarjal
visoke cene premogu in odklanjal
vsako sodelovanje konzumentov —
danes je mobiliziral isti poverjenik
vse konzumente, da pridobi njihovo
izjavo, da cene premogu absolutno
ne preneso nadaljnega poviška.
S to izjavo bo odklonil zahteve do-
lavlstva po poisku medz ter eventu-
elno izzyal stavko, namesto da bi
pritisnil na trbov. premogokopno
družbo, da na račun očito preveli-
kih dobitkov ugodni upravičenim za-
htevam delavstva. Rudarji so pre-
cizno izjavili, da ne zahtevajo več
nego neobhodno potrebujejo
za življenje; pripravljeni so o tem
ekstremnem minimumu pogajati se,
zahtevajo pa, da se obenem z isto
natančnostjo ugotovi sedanjih dobi-
ček družbe. Izkazalo se bode, da
vsled njihovih zahtev ni treba nika-
kega poviška sedanjih cen, ker
družba te priboljške na mezdah brez
faktnične izgube lahko prenese. Iz
te logike rudarjev je razvidno, da oni
niso tako neinformirani o pravih do-
bitkih družbe in da dobro znajo, kaj
delajo in zahtevajo. Vsled tega je
dolžnost vlade, da zahteva delav-
stva objektivno prouči: enako ob-
jektivno naj tudi pretrese po zahte-
vi delavstva proizvajalne stroške
premoga. Le na ta način bo najti
izhod iz težke situacije, katero je
v sedanjih posledicah zakrivila pre-
jšnja klerikalna vlada. Ako pa pride
vsled nepopustljivosti trb. premo-
kopne družbe in slabosti vlade na-
pram trb. prem. družbi do stavke
rudarjev, ki zna imeti ravno v se-
danjem času nedogledne posledice,
bo to v prvi vrsti krivda prejš-
nje vlade, ki je v juliju navila cene
premogu do take višine, da je vsa-
ko stopnjevanje nemogoče;
tembolj grešno je bilo to naviljanje,
ker se je zgodilo izključno le v prid
tuh kapitalistov »Slovenec« pa, ta
gromovnik proti kapitalizmu, je
prisrčno povabljen, da ob tem aktu-
elnem eksperimentu pokaže svoje pre-
pričanje v praksi: izza naprlnih
barikad pobliži kapitalizem, ni
posebno junaštvo. Tu je enkrat pri-
lika, da pomaga v boju zoper tuji
kapital, ki je tako važni življenjski

potrebščini kakor je ravno premog. | Rhodus, hic salta — ne pa v volilnih manifestih!

Politične vesti.

== Lista JDS za mariborski okraj. Splošni kandidati: Minister dr. Vekoslav Kukovec, Ivan Rebec, Celje, Ivan Prekorek, Celje, Ivan Ravšelj, Brežice, Vilko Weixel, Maribor, Anton Gnuš Dol, Ivan Kežar, Maribor, Jakob Zadravec, Središče, Peter Mravljak, Vuhred, Konrad Eisbacher, Laško, Vek. Spindler, Celje, Josip Sabati Gornja Poljskava, Ivan Kitak, Rogatec, Fran Majdič, Rogaska Slatina, Franc Podbreznik, Gornji grad, Kvalificirani kandidati: dr. Gustav Gregorin, dr. Vladimir Serneck, Maribor, dr. Ernest Kalan, Celje, Fran Mravljak, Celje, dr. Ludvik Pivko, Maribor, Namestniki: Fran Voglar, Maribor, dr. Vinko Zeleznikar, Slovenji Gradec, dr. Tone Gosak, Ptuj, Avgust Reisman, Maribor, dr. Josip Tavčar, Središče.

== Kandidature Samostojne kmetijske stranke. Vodja liste SKS na Kranjskem bo g. Jakob Kušar, posestnik v Notranji gorici, na Stajerskem pa Ivan Urek, mlinar v Oblokom pri Brežicah. Med tem ko se klerikalni časopisi glede prvega omejuje na običajni svoj ton, je »Straža« začela proti Ureku s hujšimi sredstvi. Urek je bil še pred kratkim strasten klerikalec in, kakor vsi trdijo, ki ga poznajo, se v tem pogledu ni v bistvu prav nič spremenil, od kar je radi osebnih sporov stopil v SKS. »Straža« trdi, da ga je dr. Korosec svojčas vrgel iz službe pri Vnovčevalnici za živino v Mariboru. Ta vnovčevalnica je bila, kakor vse državne centrale, med kmetijskim prebivalstvom jako neprijetna. Ta neprijetnost je segla tudi na Ureka, ki so se ga vsled tega klerikalci sklenili iznebiti. »Straža« hudobno dostavlja: »Zakaj je bil Urek iz službe izpuščen? Ali je to bilo v zvezi z računom pri Vnovčevalnici? Ta napad je tako hud in sega v osebno čast voditelja liste ene stranke, da bi bilo v interesu javnosti, da se stvar nemudoma popolnoma razčisti.

== Voljni šod JDS v Ljubljani se bo po sklepu odborov demokratičnih političnih društev vršil v soboto, 6. novembra ob 20. zvečer. Nastopili bodo kandidati JDS za Ljubljano, g. župan dr. Tavčar, prof. Josip Reisman, pristav Trgovske zbornice Ivan Mohorič ter dr. Krämer. Kasneje se bosta vršila še posebna shoda in sicer za fiksne nastavitve, kjer bo kandidat prof. Reisman razvil svoj poseben program glede javnih in zasebnih nameštencev in vsprejel želje vseh kategorij, na to pa bo tudi shod za trgovske in obrtniške kroge, kjer bo g. Mohorič razvil gospodarski program za te sloje.

== Proračun. Beograd, 26. oktobra. Med dr. Korosem in Stojanovičem je prišlo do sporazuma glede proračunskega zakona, ki je bil v mnogih točkah izpremenjen. Določilo se je, da so od sedaj naprej ne plačujejo davki več v zlatu, marveč v srebrni vrednosti. Ukinjene so tudi procentualne takse.

== Ministrski svet. Na seji ministrskega sveta dne 27. t. m. so razpravljali o notranjih državnih vprašanjih. Minister za notranje stvari Drašković, je predložil poročilo o stanju v južnih krajih naše domovine in pojasnil ukrepe, ki se morajo storiti takoj, da se izboljša varnost v južnih krajih. Sklenili so, da se ojači orožništvo.

== Vse bodo znesli in speljali v Srbijo. Pišejo nam: Med pristajali SLS je že silno razširjena grda izmišljotina, da Sribi odnašajo in odvažajo iz Slovenije, kar je boljše blago in materialja. Vse bodo znesli in speljali v Srbijo! Tako kriče pristajali SLS po krčmah in kavarnah ter v pogovorih na ulicah ali doma. »Mi bomo kmalu nači, slekli in sezuli bomo nas, da se oblačijo in obujejo!« Potem pa se čuje zopet na primer, da so iz »neke« tovarne »nekje« na Gorenjskem odpeljali vse glavne stroje v Srbijo. Lani so imeli takle zabavljajočo dolgo časa opravila s tobačnovo tovarno v Ljubljani, da se premesti v Beograd in nekateri so vedeli že čisto natančno, da so prejšnji dan že odpeljali stroje. Pa tobačna tovarna še vedno stoji v Ljubljani in deluje. Sedaj tobačnica hudobni jeziki kar na široko po tovarnah, delavnicah in prodalnicah. Kaj pa se pravi to: vse bodo odnesli! To se pravi, da Sribi udarajo v slovenske prodalnice, delavnice in tovarne pa odnesajo in odpeljejo, kar je boljše in vrednejše. Seveda, ako takega klepetanja primete za ušesa na rečeh: povei mi določeno, katero slovensko prodalnico, delavnico in tovarno so Sribi dosedaj ropali in odnesli iz nje blago in material, bo postal kričajoč surov pa z »liberalcem« te bo ozmerjal. Da se širi taka lopovska vest med pristajali SLS ob vednosti voditeljev, to je gorostasno. Sribi nam nič odnesli in ničesar speljati v Srbijo. S takimi peklenimi izmišljotinami širijo sovraštvo do Sribov, to zmore le človek, kateremu ni prav nič za svobodo, nič za jugoslovansko državo, in katerega more trneti pri svojih pristaših samo protidržavna stranka.

== Kako je dr. Gosar ščitil milijonarja? Ker blivšemu klerikalnemu poverniku za socialno skrbstvo dr. Gosarju radi njegovega delovanja nihče ne pije slave, vitihi sedaj sam po prodalnih »Večernega lista« in »Slovenca« največji kandidati in proslavila sebe kot največjega zaščitnika bednih slojev in tistih siromakov, ki nimajo svoje strehe. Kako malo utemeljena je ta samohvala in ti slavospevi, izpričuje zanimiva zgodba izza časa njegovega »poverništva«. Na Bledu je živel v bogastvu in razkošju Avnenec Aldinyan, ki si je v volni »pridelal« težke milijone. Na kak način, o tem čvrče že vrabci po strehah. Možno je bil inženec, ki je imel čisto opravila s podzemni obilnostjo-

mi zaradi raznih umazanih afer, o katerih je govorila svoečasno vsa Ljubljana. Aldinyan je stanoval v villi, ki jo je kupil znani slovenski zobozdravnik za svojo težko na živcih bolno soprogo. Ker je bilo le te stanovanje odpovedano in ker se Armenec ni hotel umakniti iz zdravnikove hiše, je bila nevarnost, da ostane bolna gospa na cesti. V tej sili se je zdravnik obrnil na poverništvo za socialno skrbstvo naj ga vzame proti izplačilu v zaščito ter mu pomore, ako že ne iz drugih, vsaj iz humanitarnih ozirih do njegovih pravic. Dr. Gosar je v navzočnosti dveh klerikalnih poverjenikov obljubil to storiti. Snedel pa je dano besedo takoli, čim se je Armenec Aldinyan pojavil v Ljubljani. Čemu, zakaj? Kako je mogel ščititi inženca čegar preteklost je bila nadvse temna, proti domačinu možu, katerega značaj je brez madeža? Viri o tem molče, govori in šušlja pa se mnogo. A ščitil je tega sumljivega tuja ne samo dr. Gosar, nego še neka druga višja, a niemu blizu stoteča oseba. Zdravnik se je moral, ker ni našel svoje pravice pri poverjeniku za socialno skrbstvo, zateči k sodišču, ki je v vseh instancah, nedostopno, kakor je, za vplive od zgoraj ali od strani, sodilo tako, kakor je pisano v zakonu. Še s sodnemu eksperimentu je na to napravil Gosarjev varovaneec prostor. In ko bi moral ta poštenak, čegar premoženje baše znaša 50 milijonov, plačati sodne in druge stroške ter dolžove, je ta Gosarjev privilegiranec utekel preko meje v Avstrijo ter si kupil v Krivi Vrbi ob Vrbelem tazeru vilo za 6 milijonov kron. Dvačeta oholost in razni nlegovni umniki na so si njim ohranili nos. In tega poštenakoviča je ščitil in varoval mož socialne pravice dr. Andrej Gosar. Zakaj, čemu? Kdo nam razloži to zakonitost?

== Zelo čudno vlogo je baše igral dr. Gosar v ruskem vtihištvu ob našem prevaru. Stvar bi marsikoga zanimala. Ali ni ni nikogar, ki bi nam pojasnil dogodke, ki so se takrat odvijali v južni Rusiji med jugoslovanskimi vojniki?

== Kaj poroča italijanski list iz Koroske. »Piccolo« priobčuje dopis svojega celovškega poročevalca, ki se veseli odhoda naših čet in pravi, da je bil plebišci pozabljen v trenotku, ko so zapustili Korosko zadnji srbski vojniki. Medzavazniška komisija bo zapustila Celovec najbrž 15. novembra. V nadaljnjem poročilu pa nehotno priznava, da so Italijani povzročili nemško zmagajo pri plebišču, katerega ugoden izid za Avstrijo pripisuje italijanskemu delegatu, ki je vključil pisavi slovenskega časopisja vstrajal na svojem stališču in tako pripomogel Nemcem do zmage.

== Italija je nameravala intervenirati na Koroskem. »Corriere della Sera« je pred odhodom naših čet iz Koroske navedla na beogradsko vlado članek, v katerem je zahteval takojšnjo izpraznitve, ker bodo v nasprotnem slučaju morale intervenirati zavezniške čete. Italija ima velik interes, da se izvede dobesedno st. germanska mirovna pogodba. Zato ima na meji čete, ki bodo primorane sodelovati pri izpraznitvi Koroske. S tem pa je neizogiben spor med Rimom in Beogradom in bi bilo »sprilateljsko« razmerje med obema državama za dolgo časa nemogoče.

== Radikalci med seboj. Sarajevo, 29. oktobra. Med tujekinjimi in beogradskimi radikali je prišlo do spora glede novega predsednika bosansko-hercegovinske vlade. Na zadnjem sestanku je večina radikalcev odločno nastopila proti kandidaturi Vojislava Šole za predsedniško mesto, ker je prijatelj begov in sam veleposelnik. Večina bosanskih radikalcev se je izrekla za agrarni program dr. Brskića.

== Nova stranka. Sarajevo, 29. oktobra. Antonio Sunarič, veleposelnik in bivši pristajač hrvaške težke stranke, snuje lastno stranko, kateri namerava dati ime »samostojne težke stranke«.

== Brezuspesna avstrijska pogajanja o predvojnih dogovih. Z Dunaja poročajo, da so ostala brezuspesna pogajanja s češkoslovanskimi delegati o valutni, v kateri se imajo plačati medsebojni vojni dolgi.

== General Savoy o razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo. Dopisnik beogradske »Pravde« v Parizu je imel razgovor z bolgarskim poslanikom generalom Savoyom, ki se je o razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo izrazil takole: »Bolgarija je krepko odločena, da živi v najboljših odnosih z Jugoslavijo, kakor tudi z vsemi sosednimi državami. Jugoslavija, ki je izšla iz vojne silno povečana, se nahaja sedaj v položaju prve države na Balkanu. Ni dvomiti, da stoji prav sedaj pred rešitvijo težkih notranjih in zunanjih vprašanj. Ne dvomim, da se ji bo po zaslugi njenih ugodnih državnikov, od katerih jih mnogo poznam osebno, posrečilo, da si pripori zavidanja vredno vlogo v koncertu balkanskih narodov. Bolgarska, ki je prepolna z željo, da se izleči od težkih ran, ki jih ji je zadala svetovna vojna, bo storila vse, da bodo odnosi med njo in sosedno kraljevino čim najtesnejši in priateljski.«

== Horthyjeva režima bo baše kma. In konec. Visti iz Budimpešte trde, da je francosko-madžarska pogodba definitivno odhila, vsled česar odnada finančna romoć Francije. Ker Mađarska ne sme imeti več nego 35.000 mož pod orožjem in Horthy ne more kar tako demobilizirati narodne armade, le gotovo, da se ne bo mogel več držati kajti z narodno armado on stoji in nade.

== K odhodu kardinala Skrhenskoga iz Olomuca piše »Našinec«, da šele s tem odhodom neha v čeških deželah tevdalna

era hierarhije; poslednji ostanek je še vrsta plemenitašev v metropolitnem kapituju. Ta era bi se bila imela skončati že 1918. leta, ali trajala je doslej. Olomuc in Praga sta bila rezervirana plemenitašem. Ti grandsejneri so sprajljali katolicizem v spor z demokratičnim razvojem družbe. In tako se končuje med Čehi era tevdalne hierarhije z znatnim deficitom katolicizma.

== Zveza narodov kaj za mednarodno vlado. »Journal« poroča, da je Lloyd George mnenja, da naj bi se načelniki vlad udeležili običnega zbora Zveze, narodov dne 15. novembra v Ženevi. Tako bi se vodstvu vlad podredilo vse delovanje Zveze in položena bi bila kal mednarodne vlade. Francoska vlada se najbrže ne bo sprilazila z Lloyd Georgeovim nasvetom, ki nasprotuje duhu Zveze narodov.

== Ohrana manjšin. Svet Zveze narodov je končal kakor se poroča iz Antverpna, razpravo o manjšinah in potrdil jamstva za ohrano manjšin v smislu mirovne pogodbe z Avstrijo in Bolgarijo.

== Bolševiki prekoračili histofinost šnanske inkvizicije. Diktator na ruskim proletariatom je vedno grozeča. Vsako štrajbarsko gibanje se zatre z najkrukejšo silo. Socialist Martov je na shodu v Halle obdolžil sovjetskega delegata Zmorjeva, da je dal na stražen način mučiti 50 petrogradskih stavkajočih delavcev. Pili so slečeni na trehbu so jim polovili prazgane in privezali na nie lonce s krompom. Da bi se podzane rešile krona, so se zarile presrečnikom v trehbu. Tako delajo sovjetski komisarji z nesrečnimi delavci.

== Bolševiška vlada v Moskvi pravila poziv na vse delavstvo, ki je zhežalo na kmete, da se ima nemudoma vr-

niti v mesta. Pomanjkanje živil je strašno, zato delavci ne morejo več vstrajati v tovarnah pri mestih, pa beže na kmete, da bi se vsaj enkrat do silega najedli. Vlada pa jih hoče pritrati nazaj k stradanju in delu v tovarnah.

== Sovjetska država se drži le še s terorjem. Vrnili se je iz Rusije francoska vojska mislja 51 oseb. Členi komisije s strahom pripovedujejo o sedanjih razmerah v Rusiji, vsi trde, da tako življenje ne more trajati več dolgo časa. Zavladala je panika in sovjetska vlada se drži na površju le še z močjo terorja.

== Bolševiki strahujejo Armenijo. Iz Carigrada poročajo, da obsega ultimati sovjetske vlade, poslan Armeniji, tudi poziv, da se mora pripustiti na armenskih železnicah prosti prevoz sovjetske vojske, nadalje vojske turških nacionalistov in aserbajdžanske vojske. Armenija mora pretrgati vse stike z zapadom. Armenija pa zavrača sovjetske zahteve.

== Generalno stavko, ki je pretila Rumunski, je preprečila rumunska vlada na prav energičen način. Železničarji so proglasili stavko. Vlada je takoj pozvala v vojaško službo vse železničarski personal. Radi tega je oredniti odbor delavskih sindikatov proglasil generalno stavko. Vlada je uvedla obsedno stanje in cenzuro. Voditelji sindikatov so bili aretirani. Železniški promet ni bil nič prekinjen, vladal je mir in generalna stavka se je izpolnila.

== Koliko stane Nemčijo mir. Za izvañanje mirovne pogodbe je določenih v nemškem državnem proračunu pod izdatki 41.440.771.969 mark; od tega odnada za okrajnisko vojsko ob Renn 16.505.250.000 mark.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODGODENA POGAJANJA Z ITALIJO.

—d. Beograd, 28. oktobra. »Promet« piše: Rimska vlada je po svojem opravniku v Beogradu razpazila naši vladi da je odložila pogajanja do novembra. Pogajanja pa se bodo menda še bolj zavlekla in se ne bodo začela niti v novembru. Naša vlada je odgovorila rimski vladi, da želi, da bi se delegati čimprej sestali in da zahteva, da se natančno določi rok za začetek pogajanj. Italijani čaka očitno na volitve v konstituant, ker se na deli to, da pridejo do veljave Radičević in drugi taki tiči, s katerimi bi imeli potem lahek posel. Pa bodo temeljito razočarani! Sicer pa mi lahko čakamo, mnogo lažje, kakor Italijani, ki morajo imeti pod orožjem veliko armado samo radi negotovih mej. In to stane dandane milijarde, s katerimi pa ni baš bogato obdarjena Italija. Mi lahko čakamo, nam se ne mud. Dve leti smo izdržali, homo se pol leta tudi. Če bo pa mogla Italija, je vprašanje. Uredništvo.)

—d. Beograd, 28. oktobra. »Pravda« doznava, da rimska vlada naši vladi ni stavila nikakih novih pogojev v predhodnih razgovorih o Jadranu. Ona je po svojem opravniku v Beogradu izjavila samo to, da odloga pogajanja do novembra vsled težke parlamentarne situacije. Ker se rimski parlament sešane šele 15. novembra, se pogajanja ne bodo mogla začeti pred koncem novembra. Ker se bodo tudi pri nas vršile volitve, bo Giolitti počakal na prve njihove rezultate z namenom, kakor smo ga prej noudarjali.

DR. BENEŠ O MALI ANTANTI.

—d. Pariz, 28. oktobra. Češkoslovanski minister za zunanje reče dr. Beneš je dejal dopisniku lista »Temps« med drugim, da bi Češkoslovanska sprejem Grške v malo antanto noreževala prav tako živahno, kakor pristop Poljske. Po ureditvi tešinskega vprašanja ni nobenega nasprotstva med Češkoslovansko in Poljsko. Politika male antante temelji na izvedbi pogodb, zakaj mir red in veselje do dela se ne bi nikdar povrnili v Srednji Evropi, ako ne bi bili vsi narodi uverjeni o neizpremenljivosti pogodb. Dr. Beneš je rekel, da bi povratek Habsburžanov na mađarski prestol pomenil casus foederis za malo antanto.

TAKE JONESCUP V PRAGI.

—d. Dunaj, 29. oktobra. »Press Central« poroča: Take Jonscup je danes s posebnim vlakom preko Heba dospel v Prago. 1. novembra prišje Take Jonscup v Varšavo. Prihodnje dni prišjejo v Prago bolgarskega ministrskega predsednika Stamboljskega.

JAPONCI NA KITAJSKEM.

—d. Moskva, 29. oktobra. Japonske čete so zasedle nekatere krale ob kitajski obali. Bati se je novih ekspanzijskih stremeljen Japoncev.

STAVKA V ANGLIJI.

—d. London, 29. oktobra. Včeraj popoldne so se sklenila pogajanja med zastopniki rudarjev in vlado ter dosežla za obe strani za dovolj sporazum. Sprejetje teh dogovorov se bo priporočilo rudarjem in njih zastopnikom. Glasovanje se bo vršilo kar naiprej, da ne nastane nobena nepotrebna zamuda v delu. Obenem se bo preneslo vprašanje glede na povišanje mezd v zvezi z uspehi dobave. Povišanje na dva šilinga je bilo že vnaprej dovoljeno, nadaljnje povišanje bo veljalo od 13. januarja 1921, ako bo to pripustila pomnožena dobava. Ako bi se dobava zmanjšala, je predvideno reduciranje.

DEMOKRATSKA STRANKA.

—d. Moskva, 29. oktobra. Japonske čete so zasedle nekatere krale ob kitajski obali. Bati se je novih ekspanzijskih stremeljen Japoncev.

DEMOKRATSKA STRANKA.

—d. Moskva, 29. oktobra. Japonske čete so zasedle nekatere krale ob kitajski obali. Bati se je novih ekspanzijskih stremeljen Japoncev.

VENIZELIOS O POLOZAJU.

—d. Beograd, 28. oktobra. Iz Aten poročajo: Venizelos je izjavil v krogu prijateljev: Sedaj nam je predvsem treba obdržati hladno kri. Grška je bila v mnogo strahnejši krizi, ko je bila presejana na dvoje in razven tega paralizirana vsled notranjega razdora in izdaje. Prosil je zastopnike njemu naklonjenega in nevtalnega tiska, da bi bili vzdržni in taktični v svojih kombinacijah o eventualnih možnostih, posebno v vprašanju, kako se bodo zadržale posamezne prijateljske države, dokler se ne bo videla čista situacija.

V PRIČAKOVANJU IZVOLITVE KRALJA.

—d. Beograd, 29. oktobra. »Tribuna« javlja iz Budimpešte: Rešenje vprašanja izvolitve mađarskega kralja pričakuje vsak terek z veliko neestnostjo. Častnikom je prepovedano govoriti o tej zadevi. Starejši častniki so za Habsburžane, posebno za Karla. Manjšina je za nadvojvodo Jožeta. Mlajši pa zahtevajo za mađarskega kralja Horthyja.

RAZMEJITVENA KOMISIJA ZA BOLO.

—d. Beograd, 29. oktobra. Včeraj popoldne so se sklenila pogajanja med zastopniki rudarjev in vlado ter dosežla za obe strani za dovolj sporazum. Sprejetje teh dogovorov se bo priporočilo rudarjem in njih zastopnikom. Glasovanje se bo vršilo kar naiprej, da ne nastane nobena nepotrebna zamuda v delu. Obenem se bo preneslo vprašanje glede na povišanje mezd v zvezi z uspehi dobave. Povišanje na dva šilinga je bilo že vnaprej dovoljeno, nadaljnje povišanje bo veljalo od 13. januarja 1921, ako bo to pripustila pomnožena dobava. Ako bi se dobava zmanjšala, je predvideno reduciranje.

STAVKA V ANGLIJI.

—d. London, 29. oktobra. Včeraj popoldne so se sklenila pogajanja med zastopniki rudarjev in vlado ter dosežla za obe strani za dovolj sporazum. Sprejetje teh dogovorov se bo priporočilo rudarjem in njih zastopnikom. Glasovanje se bo vršilo kar naiprej, da ne nastane nobena nepotrebna zamuda v delu. Obenem se bo preneslo vprašanje glede na povišanje mezd v zvezi z uspehi dobave. Povišanje na dva šilinga je bilo že vnaprej dovoljeno, nadaljnje povišanje bo veljalo od 13. januarja 1921, ako bo to pripustila pomnožena dobava. Ako bi se dobava zmanjšala, je predvideno reduciranje.

JAPONCI NA KITAJSKEM.

—d. Moskva, 29. oktobra. Japonske čete so zasedle nekatere krale ob kitajski obali. Bati se je novih ekspanzijskih stremeljen Japoncev.

Novinski pregled.

»EPOHA« NAGLAŠA DOLŽNOST MALIH STRANK.

Gre za vprašanje državne ureditve. Volitve imajo odločiti, ali bo država jedna in jednostavna ali pa bo razdeljena na razne skaltje z raznimi etiketami. Imamo tri tipične pokrete: Federalizem Hrvatske Zajednice, avtonomizem Koroskih klerikalcev in način jednostavne državne ureditve, ki ga zastopajo demokracije in katereza so se obrili tudi radikali. Točka ureditve je glavna, od nje je odvisen ves bodoči tok državnega življenja. Zato bi bila zmota, ako bi se ostali politični momenti in druge strankarske razlike bili povdarjale kakor osnovna točka. Parola pri volitvah mora biti le: Skupaj za jedinstvo! V to svrhu je imperativna dolžnost vseh malih strank, da s svojim cepljenjem ne oslabiljo bloka, ki je potreben za izvršitev glavne naloge. Njihova dolžnost je borba proti pokretom in strankam, ki streme za razcepitvijo in oslabilvijo države. Ako bi male stranke tega ne storile, potem se utegne zgoditi, da po njihovi krivdi pade država v naročje baš onih strank in onih razborov, proti katerim so se dvignile in proti katerim se bore.

»Politika« ODNARJA NA NEVARNOST.

ki preti enotni državi. Veliko odgovornost imajo oni, ki danes upravljajo državo in vodijo narod. V naši državi je polno elementov, ki ne čutijo svoje državljanske dolžnosti, ki delajo proti državi. Te elemente vidite vsak dan, srečate jih na vsakem koraku. Samo, tako se nam zdi, ne vidijo jih ali jih nečelo videti oni, ki so višje nego mi, navadna publika, odgovorni za to, kar se godi v državi in kar more neugodno vplivati na razvoj našega naroda. Ako bi to videli, bi bolj delovali na

skupnost konstruktivnih, državotvornih,

poštenih elementov vsi, ki vodijo državo in narod, da bi stopili v jedno fronto proti notranjim državnim in narodnim sovražnikom. Velika je nevarnost, da bi protidržavni elementi v velikem številu prišli v konstituinto in da tam preprečijo mirovno delo ali morda sploh onemogočijo delo prve ustavotvorne skupščine.

== »Demokratika« povdarja, da je demokratska stranka takoj umela narodno mišljenje napram novi državi in isto izrazil v načelu: Jedinstvena država z jednim zakonodajnim in političnim središčem. Radikalna stranka je dolgo časa kolebala in zavzemala drugo stališče. Morda je bila to le taktika, potrebna za hitro reševanje izvestnih političnih trenutnih potreb in vprašanj. Sedaj, ko treba stopiti pred narod in iskati njegovo zaupanje, je tudi ta stranka zavzela narodno stališče za jedinstveno državo. To je dobro. Tako imata dve veliki stranki v najvažnejšem notranjem vprašanju bližnje stališče, pa če se tudi v drugih vprašanjih precej razlikujeta. Po politični svobodi mora priti tudi gospodarska svoboda. Naš narod ima z osvobodjenjem izraženo ideologijo tudi na gospodarske potrebe in faktorje.

»Glas Naroda«, organ demokratske

stranke v Sarajevu, pripoveduje, kako neki hrvatski političarji, stoječi na ozkem plemenskem in verskem stališču, vidijo samo Hrvate in katolike. To so včasih bolj skriti, včasih bolj odkriti nasprotniki jedinstvene države. Dr. Pavičić je na zborovanju v Mostaru govoril o konstituinti, v kateri hočejo Hrvatske zahtevati garancije za mesto, ki jim gre v državi po številu in kulturi, hočejo glasovanje po narodnostih, zaključili pa te s temi po-

membrnimi besedami: 28. november bo za Hrvate ali Petrova Gora, ali Vstajenje. Ako prevlada bratska ljubezen, sloga in državni interesi, bi to pomenilo po Pavičiću Petrovo Goro, ako bi prodrl šovinizem in nesloga med plemeni, bi bilo to Vstajenje. Naj pride nad hrvatske separatiste Petrova Gora!

== »Trgovac« išče razloge k naši finančni krizi. Finančni minister išče samo nove vire za dohodke. Gotovo je, da vsaka državna uprava stane denar ali narod mora žrtvati iz nje koristi, potem rad prispeva k troškom, tudi ako so nekoliko večji. Država mora skrbeti za konsolidiranost notranjih in zunanjih razmer ter za pravno varnost. Iz narodovih prispevkov treba storiti vse, da se blagostanje države dviga. Naša državna uprava vsega tega doslej ni storila. Naši kmetijski produkti leže neeksploatirani, nobenega kaj vrednega dogovora z drugimi državami nimamo, draginja raste in carina služi za povišanje državnih dohodkov in ne kot zaščita naše produkcije. Istotako vsa prometna sredstva. To vzbuja nezadovoljstvo. Narod rad plača samo ono, od česar vidi tudi primerne koristi. List priporoča finančnemu ministru, da naj ne misli toliko na nove dohodke, marveč bolj na utesnitev in zmanjšanje izdatkov. Tu notri tiči naša finančna kriza in vzrok nezadovoljstva.

== »Tribuna« v Beogradu pravi h koroskemu plebišcinemu izidu, da bi bili morali zavezništvo odgovoriti Avstriji na protest: »Rezultat plebišcita se bo spoštoval, ne pa da so nas razžalili in pokazali, da smo še vedno ostali novce za podkupovanje, ker so dostavili, da ako se Avstrija obveže, da ostane samostalna, potem se bo spoštoval plebišcit v njeno korist. Avstrija je vendar že obvezana, da se drži mirovne pogodbe. Tako pa je dobila vtisk, da so zavezništvo slabi in da sami že nimajo zaupanja v obvezno moč. Italijani pa že precej občutno podpirajo Germanstvo proti svojim zavezništvo.

== »Jugoslovanski List« v Sarajevu pravi: Kolikor bolj smo bližje volitvam, toliko bolj se delimo v centraliste in federaliste. Dobro je to, ker se tako krči pot izraza narodne volje, ki pa se mora izjednačiti z narodnimi potrebami, da se tako odločimo za ono, kar bo nam boljše. Naše realno stanje zahteva realno politiko in jedina podlaga naše realne politike je, da si bomo kar najbližje, zajedno, da bomo kar najmočnejši. Brez močne države ne bo nikdar morje naše, brez morja pa ne bo nikdar narodna veličina. Ne glejmo, kar je morda dobro za druge, iščimo si pot, ki bo dobra za nas!

== »Noue Freie Presse« je vskliknila k avstrijskemu proračunu, ki izkazuje deficit 12% milijard, ali pojde še tako dalje? V prvem proračunu lani je bilo državni izdatki 6% milijard, letos jih je petkrat toliko, lani je bilo deficita 4 milijarde, letos 12%. Treba pomoči, zunanje in notranje. Prav nujna je potreba zunanje kredita. Podpora s strani zmagovalcev je neobhodna. Ali tudi sami moramo poskusiti, da zmanjšamo škodo in omejimo finančno bazo, ki sega že v ogromnost. Samopomoč mora biti energična in smotna. Take razmere, kakor so sedaj, ne morejo trajati dalje, če ne se poruši vsa morala. Finančno propadanje in izpriljenost vsebuje proračun. Tako jadicuje »N. Fr. Presse«. Med novimi državami je Avstrija najslabša.

== »Agramer Tagblatt« píše k vprašanju naše bodoče ustave: Ministrski svet se je bavil z vprašanjem naše bodoče ustave. Vsi ministri tudi Korosec, Drinković in Kovačević so se izjavili za enotno državo s centralno vlado in parlamentom. Posamezne province, ki jih določijo geografične, gospodarske in prometne potrebe, dobijo administrativne funkcije. Ni dvoma, da je smatrati to enotno pojmovanje našega bodočega državištva za zmago demokratskega pojmovanja. Demokratska stranka si je pridobila tako neizmerno zaslugu za svo bodočnost naše države, ker se je žilavo držala ideje o državni enotnosti.

IZ NAŠE KRALJEVINE.

== Cheradame v Beogradu. V Beograd je dospel publicist Andrej Cheradame, znani naš francoski prijatelj, ki si je pridobil velike zaslugu za našo narodno stvar. Pozdravljen!

== Kartografski zavod v Beogradu. Ministrstvo prosvete je dalo profesorju Vladi Marinkoviću v Beogradu dovoljenje, da otvori kartografski zavod.

== Zabranjen list »Muskete«. Oddelek za javno varnost pri ministru za notranje stvari objavlja: G. minister za notranje stvari je prepovedal uvoz dunajkega ilustriranega lista »Die Muskete« in razpečevanje v naši državi, ker piše in prinaša ilustracije z namenom, da bi zmanjšal ugled naše države. —d

== Kongres vseh jugoslovanskih goštinčarjev se vrši dne 15. in 16. novembra v Beogradu. Na kongresu se bo obravnavalo o obrtnem, točarskem in vinskem zakonu ter o ustanovitvi zasebnih gostilniških zbornic. Razpravljalo se bo tudi vprašanje strokovnih šol in vprašanje goštinčarskega in kavarniškega naraščanja. Na kongresu se bo izbral poseben odbor, ki bo imel nalogo, da sestavi skupne nazive jedilom. Po kongresu bodo udeleženci napravili izlet v Smederevo, da si ogledajo znane smederevske vinograde.

rednih šolah 12, mest za učitelje na 20 in večrednih šolah 26. Prošnje do 25. novembra na okrajni šolski svet. Učiteljski moči zelo primanjkuje. Kaj bo s slovensko ljudsko šolo? Ali se izroči končno italijanskemu učitelstvu? »E d i n o s t« dostavlja k razpisu: Ker se naše šole odpirajo le tedaj, ako bodo na razpolago učne moči, apeliramo na naše učitelstvo, da se udeležijo natečaja in naj ne zaničuje tudi manjših manj vabljenih krajev. Ker imamo zagotovilo od merodajne oblasti, da se bodo v široki meri upoštevale tudi prošnje tistih učiteljev, ki momentano prebivajo izven premirne žrte, gre paš poseben apel tudi onim učiteljem in učiteljicam, ki so pristojni v zasedenem ozemlju in ki so je iz bodisi kakšnega razloga zapustili, da vsi vložijo svoje prošnje in se povrnejo. Rok za prošnje je do 15. novembra t. l. UBčtelji in učiteljice! Narod kliče po šolah. V vaših rokah so, dajte mu jih.

— Krajevna imena v Primorju hočejo Italijani po vsej sili kar čez noč

Poziv!

— Beguncem Primorcem in Korošcem. Vsi kvalificirani delavci — kovinarji, lesni delavci, monterji, elektrotehniki, — posebno bivši delavci v arzenalu v Pulj, — ki

poitalijaničiti. Naravnost bedasta je trditve po italijanskim listih, da je Avstrija slavizirala Primorje in tako so iz pristnih italijanskih krajev imen nastala slovenska. Z ljudmi, ki tako govore, ni mogoče resno razpravljati. Kakor je razvidno iz drugih člankov, hočejo, kjer le mogoče slovensko ime prilagoditi italijanskemu izgovarjanju, nekatera hočejo povsem poitalijaničiti, nekatera, to je prav neznatnejše, kak samoten Dol, hočejo pa pustiti na miru. Torej Jugoslovani v Primorju ne bo več smel rabiti svojega lastnega krajevnega imena ampak takega, kakor mu ga bodo italijanski gospodari prikrčili. Dežela mora pokazati italijansko lice in Jugoslovani v Primorju se mora počasi docela izgubiti v italijanstvu. Tako umejo Italijani varstvo manjšin. Ali to ne bo držalo. Že pride čas, ko se izbriše laška barva na našem Primorju.

— *

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. oktobra 1920.

— Obletnica osvobojenja. V proslavo druge obletnice osvobojenja našega naroda je bila včeraj dopoldne v stolni cerkvi slovesna služba božja, kateri so prisostvovali zastopniki oblastev, društev, korporacij, uradništva in mnogobrojno občinstvo. Šolska mladina je imela pristo. Tudi v cerkvah drugih konfesij so ble slovesne maše. Mesto je v zastavah. Tudi v Mariboru, Celju, Ptuj, Novem mestu, Kranju in v Radovljici in po deželi so ta dan slovesno praznovali.

— »Jugoslovenska Matica« je prejela to-le pismo: »Čast mi je naznaniti, da so bile pri slavnostnem koncertu na dan 28. oktobra 1920 v narodni operi na proslavo osvobojenja češkoslovaškega naroda vse vstopnice razprodane, razen nekaj vstopnic na galeriji, katere radi kontrole prilagam. Na podlagi priloženega računa so iznesle vstopnice, sporedi in doplačila skupno 11.175 K — reci enajst tisoč sto petdesetdeset kron, katero vsoto izročam v Vaše roke, kajti ves dohodek slavnostnega koncerta sem namenil v Vaše dobro. Vse izdatke, ki so bili v zvezi s koncertom, sem poravnal iz svojega, kajti moj namen je bil, da bi bil naš češkoslovaški praznik Vaši »Jugoslovenski Matici« v kar največjo korist, da dokaz, da bratska ljubezen češkoslovaškega naroda do naroda Jugoslovenov ni le idealna, marveč da sloni tudi na materijalni podlagi. Želim torej »Jugoslovenski Matici«, da bi denarno moč podpirala po vseh svojih silah vsa društva tako, da se bo mogla popolnoma posvetiti ureditvi svojih plemenitih ciljev. Izvolite sprejeti izraz mojega globokega spoštovanja, s katerim beležim: generalni konzul dr. Beneš s. r.«

— Kaj pa to pomeni? Poročajo nam: Deželni predsednik g. dr. Brejc si je najel privatno stanovanje v hiši »Kranjske hranilnice« v bližini dramskega gledališča. Kaj to pomeni? Ali namerava g. deželni predsednik odstopiti, da si je preskrbel že privatno stanovanje? Ali je morda v doglednem času treba računati s spremembo sistema? Zdi imajo dotično stanovanje ruski begunci, ki pa je morajo izprazniti, čim bi to zahteval dr. Brejc.

— Ugotavljamo resnico. Včerajšnji »Slovenec« je priobčil članek pod naslovom »Kdo je kriv?«, v katerem zvaljuje krivdo glede nesrečnega koroškega plebiscita na vse mogoče osebe, samo ne na tiste, ki so v resnici s svojim delanjem in nehanjem zakrivilo koroško katastrofo. Po trditvah člankarja ni kriv koroške nesreče nihče drugi, kakor beograjska vlada in naš delegat pri plebiscitni komisiji v Celovcu g. Jovan Jovanović. Pisek, ki ga po članku lahko ugane vsakdo, je postavil 12 tez, na katere odgovarja takole: »Naša vlada temu ni ugovarjala. Naša vlada je to dopustila. Centralna vlada je v to privolila. Naš delegat je to kršitev zakona dovolil. Vsa ta pogubonostna zakonodajstva je naš delegat privolil. V to kršitev zakona je naš delegat privolil. Naš delegat je to krivico pristopil. Naš delegat na to ni reaktiv. Naš delegat je pogoltnil tudi to. Tudi to skrivnostno manipulacijo je naš delegat pristopil.« — Nimamo prav nobene vzroka braniti in zavovarjati centralne vlade in delegata Jovana Jovanovića, zdi pa se nam potrebno, da na te obdolžitve in obremenitve ugotovimo tole: S strani dež. vlade in vseh nje podrejenih faktorjev na Koroškem se je zatrevalo z vso anekdotičnostjo, da je Jugoslaviji zagotovljen uspeh izid plebiscita, ako se ljudsko glasovanje izvrši čim najprej. In ako se začne nekakšna svobodna izvršitev. Deželna vlada je od našega delegata v plebiscitni komisiji samo zahtevala, da naj stori vse, da se bo plebiscit za vsako ceno vršil ob določenem roku zatirajoč, da

so brez službe, naj se osebno ali pismeno z navedbo zadostnih podatkov prijavijo pri uradu za zaščito beguncev v Ljubljani, ul. trg 3, II. nadst. od 11.—13.

Je uspeh ljudskega glasovanja skladen z trdnjo zagotovljen Jugoslaviji. Po teh zahtevah se je razvala plebiscitna komisija in storila vse, kar bi moglo preprečiti ali onemogočiti plebiscit. Vkljub tem apodiktičnim zatiranjem na merodajnem vladnem mestu so se pojavili v naši komisiji sami dvomi o upravičenosti optimističnega naziranja glede plebiscita. Zato je zahteval delegat Jovanović nekaj dni pred plebiscitom točne podatke iz Ljubljane o službeni kalkulaciji glede glasovanja. Odgovorilo se mu je, da je naš državi zagotovljena večina 600 glasov in da je z ozirom na to treba storiti vse, da se vrši plebiscit nepretrgano dne 10. oktobra. Delegat Jovanović je ta odgovor osupnil, ker je videl, da se je skrajno optimistično naziranje, ki je od vsega začetka vladalo glede Koroške v ljubljanskih vladnih krogih, skrčilo na minimum, in, sluteč grozno nesrečo, je hotel še v zadnjem trenutku onemogočiti plebiscit. To svojo namero je opustil šele na direktno predstavo iz Ljubljane in še le, ko se je sam in osebno pri vseh Narodnih svetih informiral ter izvedel, da vsi ti faktorji trdno kot skala računajo z zmago in kategorično zahtevajo, da se izvede na dan 10. oktobra določeni plebiscit. Ako bi bil torej g. Jovanović izvedel svoj načrt ter v zadnjem hipu preprečil plebiscit, bi bilo koroško vprašanje še danes najmanj odprto, ako že ne rešeno tako, da bi nam bila pripadla vsa glasovalna obala A. Vprašamo sedaj, kdo je tisti, ki je v svojem abotnem optimizmu in v svoji naravnost fenomenalni nepoučenosti o dejanskih razmerah na Koroškem onemogočil to za nas ugodno rešitev koroškega vprašanja? Vsako dete lahko s prstom pokaže nanj.

— Poverjenstvu za uk in bogočastje. Poroča se nam, da je dovolila osrednja vlada izreden kredit v znesku 100.000 K (sto tisoč kron) za podporo slovenskim pisateljem in umetnikom. Gotovo vse hvale vredna in lepa gesta prosvetnega ministrstva. — Manj hvale vredna pa se nam zdi način, kako je naša pokrajinska vlada to vsoto porazdelila, — če je res, kar se o ti razdelitvi pripoveduje v literarnih in umetniških krogih, da se je namreč razdeljevalo kar pod roko in brez vsake kontrole, da se je med drugim razdelilo tudi prosilce, ki so v stalnih in dobro dotranjih, celo visokih službah, dočim se je v večih slučajih prezrlo najbednejše. — Je li nadalje istina, da je vlada polovico te vsote, namenjene stradalnim kulturnim delavcem, naklonila založništvu latinsko - slovenskega slovarja, smatramo za svojo dolžnost, da zahtevamo od vlade, takojšnega in točnega poročila!

— Davčna oblast in naši Nemci. V zadnjih dveh letih se je mnogo nemških trgovcev izselilo iz Jugoslavije v Avstrijo. Pozdravljali smo to izseljevanje, ni pa nam prav, da so ti trgovci vse bogastvo, ki so si ga nabrali med slovenskim ljudstvom, pobrali seboj in vprizorili svoj odhod tako spretno, da jim davčna oblast sploh ni mogla blizu. Tako je bila naša država okodovana za stotisoče, ako ne za milijone. Tudi o trgovcu Benediktu se je vedelo, da namerava oditi v Avstrijo. Razprodaja v njegovi trgovini se je vršila mesece. Mož bi bil še sigurno ostal delj časa v Ljubljani, ako bi ne bil v zadnjem času dobil od davčne oblasti plačilni nalog za poravnanje več stotisoč kron dohodninskega davka. Benediktu se je zdela odmeva tega davka tako obutno visoka, da je sklenil se odtegniti plačilu z jadrnim begom preko meje. Dobil je brez vseh ovir potni list in živi sedaj udobno v Solnogradu ter se smeje v pest jugoslovanskim oblastim, ki jim je odnesel lepe tisočake. In Benedikt ni prvi in tudi ne zadnji, ki je odnesel svoje zlatnike in vojne dobičke v Avstrijo.

— Pojasnilo. V včerajšnjem poročilu o prireditvi češkoslovaškega konzulata je bilo pomotoma rečeno, da dobi Jugoslov. Matica dobiček prireditve. Popravljamo v toliko, da podari nadvse poštvovalni general-

ni konzul češkoslov. republike g. dr. Beneš ves dohodek, t. j. vso vsoto, ki se je prejela za prodane vstopnice Jugoslov. Matici.

— Reševanje stanovanjske bede v praksi. Bivšemu poverjeniku dr. Gosarju in »Večernemu listu« v album. Nedavno tega je odpovedal stanovanjski urad stanovanje neki udovi, ki je bivala že okoli 15 let v Ljubljani, ker so se tu šolali vsi njeni otroci. Ker pa ima dotična udova svojo lastno hišo v Kranju, če prav docela zasedeno po tujih strankah, je nazadnje ta odpoved razumljiva. Ljubljanski hišni gospodar — zet znanega klerikalnega milijonarja in ravnatelj tovarne — je dobil, kakor običajno, na izbero tri stranke, da odda eni izmed njih stanovanje, ki je tako postalo prosto. Ta klerikalni mogotec pa je določil, da dobi stanovanje le ona stranka, ki l. stanovanje, obstoječe iz petih sob, na lastne stroške na novo preslika in ki mu 2. plača v gotovini 5000 K. Razen tega je povišal najemnino stanovanja za 100 odstotkov. Tem krutim pogojem se je uklonil nek podizradnik, ki je stanovanje tudi dobil. Tako je torej reševanje stanovanjske bede po klerikalnih v praksi. Ali naj rečemo: »Pojdite in storite tudi vi takol?« »Večerni list« bo pa seveda stanovanjsko bedo še dalje izkoriščal v svoje demagogične in nečedne strankarske namene. Hvala Bogu, da ve danes že vsak človek, da nosijo klerikalci vse le na jeziku!

— Koroški begunci — učitelji! Na štirirazrednici v Dobju, okraj Kozije, je takoj namestiti eno učiteljsko mesto. Stanovanje prosto.

— Pred nemško upravo na Koroškem beže »Kranjci«. Neki učitelj nam je pripovedoval včeraj: Nič več nisem bil varen življenja. Iz zased, včasih pa očitno, napadajo in streljajo na »Kranjce«. Trikrat so streljali na me in enkrat so me prišli in pretepli, da sem imel oteklo glavo. Nato pa sem moral pobegniti, ker sem uvidel, da nisem več varen življenja. Prihajajo v deželo nemški uradniki, surovi, naduti ljudje. Nemci so pravili, da slovenski učitelji naj kar izginejo, ker imajo Nemci za vsa mesta že določene svoje ljudi. Ko so odhajali naši vojaki, so koroški Slovenci brtiko jokali. Ičsto umevno, ker prihaja nemška surovost nad koroške Slovence in kruto zatiranje.

— Smela tatvina v plebiscitnem ozemlju. V noči od 24. na 25. t. m. so neznani zlikovci ukradli mali posestniki Mariji Kušej v Libuči pri Pilberku 10letno rujavo kobiljo srednje velikosti, precej trebušnat, na čelu z belo zvezdo, dalje lesiščeni voz z zeleno pobarvanimi ojniki, končno železno verigo in dolgo vrvi v skupni vrednosti kron 40.000. Vsi dobromisleči, tudi žandarske postaje, se prošajo, da v svojem okolišču poizvedujejo in oškodovanko obveste če o prodaji ali nakupu opisanih predmetov kaj doženejo.

— Učitelje okraj glavarstva Kranjskega vabimo k neobveznemu sestanku v četrtek, 4. novembra t. l. v Komendo k Vodetu.

— O plebiscitnih znakih. Ki so se uvedle za čas plebiscita na Koroškem, se mnogo govori. Kaj je na stvari, ne vemo, vsekakor pa bo potreba zadevo pojasniti, ker se spravlja za eno v zvezo osebe, o katerih ne moremo verjeti, da bi se dale zaplesti v to delikaten stvar.

— Lekarniška koncesija. Zdravstveni odtok za Slovenijo in Istro je podelil mag. pharm. Francu Kuraltu, doslej provizorju lekarne Trnkoczy v Ljubljani, koncesijo za ustanovitev in obratovanje nove javne lekarne v Celju, s stojiščem Kralja Petra cesta — Cankarjeva ulica.

— Konec avstro-ogrskih bankovcev. Beograjska »Pravda« poroča: Z ozirom na številne pritožbe trgovskih zbornic in drugih gospodarskih organizacij je finančno ministristvo sklenilo, da v najkrajšem roku vzame iz prometa avstro-ogrske bankovce po eno, dve in deset kron. Saj je že tudi skrajni čas zato!

— Iz Višnjegore nam poročajo: Dne 15. t. m. je imel v naši soli zdravnik dr. R. Zalelet zelo zanimivo predavanje o moderni vzgoji. Pri predavanju je bila zastopana vsa inteligenca Višnjegore kakor tudi bližnjih občin. Predavanje je vzbudilo mnogo zanimanja.

— Krapeževi vozovi. Pod tem naslovom je prinesel »Slovenec« z dne 28. t. m. notico, ki se glasi: Gosp. Krapež se v »Slov. Narod« pritožuje, da mu je gospodarska komisija zaplenila na prav nelep način več vozov. Stvar pa je sledeča: Policijski organi so pri nekem pogonu v Mestnem logu naenkrat dobili v neki šupi več vozov, ki so bili vsaj nekateri vojaškega izvora ter so to naznanili gospodarski komisiji. Leto je poslala svoj organ na lice mesta. Ker so bili vozovi res sumljivi, so se v navzočnosti gosp. Krapeža zaplenili. Gosp. Krapež mesto da bi dokazal, da so vozovi njegova lastnina, je po svojem pravem zastopniku vložil priziv na direktno plena v Beograd. Če se torej ni hotel ponižati, da bi se h komisiji potrudil, in mu je bila krajša pot v Beograd, naj čaka rešitve, dokler ne pride. Sicer sta pa dva voza med šestimi sigurno last bivšega ararja, en voz našega domačega izvora pa je bil svojčas ukraden na dvorišču g. Binderja. »Slovenec« se zelo moti, če misli, da je svojimi čudnimi trditvami sploh kaj dokazal. Povedati mu moramo, da gre tu

za 10 vozov in ne za 6 vozov, kakor trdi »Slovenec«. Šest je bilo težkih vozov, 3 gigi in 1 voz za volovsko uprejo. Kupljeni so bili pod Smarno goro od Prusov, drugi so domači izdelki, o katerih izdelovalci vsak čas lahko pričajo. Tudi za pod Smarno goro kupljene vozove so priče na razpolago. Da je bil gosp. Krapež navzoč, ko je izvedel, da jemljejo vozove, je samoočebni umevno, ker si nobeden ne bo dal jemati svoje lastnine brez protesta. Namesto, da bi se bilo najprej obvestilo g. Krapeža, je moral to izvesti šele od tretje osebe in se je s kolesom t akaj odpeljal k šupi, ki pa je bila že odprta in vozovi že zaplenjeni. Odvetnik gosp. Krapeža je gospodarsko komisijo dež. vlade opozoril na pravice svojega klienta, predno je vložil tožbo v Ljubljani in v Beogradu. Kar se tiče trditve, da je bil eden izmed vozov ukraden na dvorišču Binderja, ugotavlja g. Krapež, da ni nikdar nobenega voza kupil od kake sumljive osebe.

— Vozni red iz Beograda. Prometno ministristvo objavlja: Potniki se obveščajo, da se od 1. novembra t. l. izpremeni redni vozni red na progah zahodno in severno od Beograda. Od tega dne bodo vozili vlaki v smeri proti Zagrebu: 1. Simplon-ekspres z vozovi I. razreda v Pariz, Calais in Ostende. Odhod iz Beograda ob 22.40; 2. brzovlak št. 4 z vozovi I. in II. razreda ima vsak dan direktno vozovo za Ljubljano in direktno vozovo za Trst, Milan, Turin, Modeno in Pariz, v ponedeljek, sredo in petek pa direktno vozovo na Dunaj in Prago. Iz Beograda odhaja ob 21; 3. brzovlak št. 6 z vozovi I. in II. razreda z direktnim vozom v Brodu za Sarajevo in v Zagrebu za Bakar. Iz Beograda odhaja ob 18; 4. osebni vlak št. 12 z vsemi tremi razredi odhaja iz Beograda ob 7; 5. osebni vlak št. 32 z vozovi vseh treh razredov odhaja iz Beograda ob 23.35; 6. mešani vlak št. 34, ki vozi samo do Vinkovcev, odhaja ob 14. —

— Meso vozijo v Avstrijo. Pri mestni klavnic v Mariboru je opažati silno živahno življenje. Zadnji čas se kolje tam toliko živine, kakor se je nj poklalo niti med vojnim časom. To je posledica energičnega slovenskega protesta proti izvažanju živin v Avstrijo. Zato hite razni prekupčevalci, da v zadnji uri še izvozijo čim največ mesa v Avstrijo. Cene živine se rapidno dvigajo. En sam mesar zasliži na dan v klavnic 600 kron za samo klanje. Maribor je prenapolnjen nemških, hrvatskih in madžarskih čifutov. Zahtevamo pojasnila.

— Tolovaški napadi na meji. Pri gradu v Gornjem Cmurku so imele naše oblasti spravljene 15 konj, ki bi se bili morali v petek prodati na javni dražbi, ker so bili konji zaplenjeni tihotapcem. V noči od četrta na petek pa so prišle nemške tolpe preko Mure pod vodstvom znanega nemškega tolovaja Finka, umorile našo stražo ter odpeljale vseh 15 konj. Obmejno prebivalstvo je do skrajnosti razburjeno, ker so ropi na meji na dnevnom redu, ter zahteva varstvo pred nemškimi toljavci in kaznovanje krivcev.

— Mariborsko pecivo. Nemcem v Avstriji zelo diši mariborsko pecivo, ki roma vsako jutro na koše v Lipnico in celo v Gradec, tako da imajo vsaj v Lipnici prej jutranje pecivo, kakor v Mariboru samem.

— Vasoalec in njegova nesreča. Ivan Petrič je ljubico imel in vasovat k njej vsako noč je šel. Ob vrtni ograji na Ravnikarjevi cesti št. 10 je vedno puščal svoje 3000 K vredno, črnopleskano kolo. Ko je bil v objemu ljubice, pa mu je neki hudobnež zmaknil kolo, tako da je zaljubljenec moral peš daleč v St. Vid.

— Gosli tatovi. Kurji in gosji tatovi so se zelo številno pojavili v bližini topničarske vojašnice in na Posavju. Hišniku Josipu Slaipahu je bila iz kurnika na Pokopališki cesti 19 ukradena lepa, debela gos, vredna 200 kron. Tat jo je v bližini takoj zadržal, potem pa spekel.

— Vlom v gostilno. V gostilno Frana Živica na Rimski cesti 17 je bilo vlomljeno. Tat je odnesel razne malenkosti, med drugim 40 K denarja, damske cigarete, eno literko steklenico in nikelnasto uro, katero je bil neki veseljak zastavil natakari.

— Mrav. V Mariboru je kazal toplotmer danes — 4°. Na Pohorju leži sneg že od sobote.

— Slovenski hermelin. Videli smo in opozarjamo naše dame na krasen damski plašč, izdelan iz polhovih kožic, katerega ima v izlozbi trdka Gričar & Mejač v Prešernovi ulici. Izvršen je v enem naših prvih domačih ateljejev. Ta pojav dokazuje, da je začelo naše obrtništvo spajati moderni okus s domačo tradicijo.

— Služba božja v slovenskem jeziku se vrši v nedeljo ob treh popoldne v tukajšnji evangeliški cerkvi na Gosposvetski cesti.

— Evangelška božja služba v proslavo narodne osvoboditve se vrši obenem s svečanostjo reformacije v nedeljo, 31. t. m. ob 10. v cerkvi na Gosposvetski cesti 9.

— Planinski kolezar za leta 1921 je že v tisku ter izide v sredini novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejšo kolkovne lestvice in poštne določbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebiki za povečanje koče na Koroški pod Ojstrico. Naručnje se pri izdajatelju g. Francu Kocbeku, nadčitalju v Gornjemgradu, ali pri

založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5-1, levo.

— Tatvina perila. Kontoristinja gđ. Z. je stanovala na Olincah pri nekem gospodu. Gospa Amalija Stebijeja je dala tam shraniti dva zaboja obleke in raznega perila. G. spodnji se je dopadlo purlo in si je prilastila za 2450 K perila.

— Godba Dravske divizije priredil sredi novembra mesca prvi simfonični koncert. Dan in spored koncerta priobčimo pozneje.

— Koncert češkega salonskega orkestra se vrši vsako nedeljo in praznik v velikem salonu gostilne »Drašček«, Bohoričeva ulica 9. Vstop prost.

Vesti iz Amerike.

V Collinwoodu je umrl star Amerikaneec Alojzij Prelogar, po domače Jožman, doma iz vasi Cemenca pri St. Vidu na Dolenskem. V Milwaukee je umrl sar in trgovec Ivan Ferko, star 47 let, doma od Sv. Lenarta na Kranjskem. V Ameriki je bival 25 let. V Čikagu je preminul Simon Jare, star 31 let, doma iz Polhovca Gradca. Bil je izvrsten igralec in je večkrat uspešno nastopil pri slovenskih dramatičnih predstavah. Umrl je v Clevelandu v bolnišnici Fran Gerdane, ki se je ponesrečil na svojem domu, ko je eksplodiral dim v njegovi kleti. Gerdan je star 35 let, doma iz vasi Cerina pri Catezu. — Iz stare domovine se je vrnil v Cleveland g. M. Holmer, slovenski pevovodja. Bil je po vsej Jugoslaviji. Strašno se je pritožil radi parobrodne družbe, ki posluje med Trstom in Newyorkom. Postrežba na ladajah te družbe je za psee ne pa za ljudi. Največja nesnaga in najslabša prehrana je na teh ladjah, zraven tega morajo naši potniki prenašati še skrajno surovost na ladjah zaposlenega osebja. — Pevski oktet »Samoc« v Newburgu je tekočega meseca v dvorani Narodnega doma s sodelovanjem več pevskih društev koncert, na katerem so se prvolvala najnovejša slovenska skladba, haš došlo iz Ljubljane. — Kdor hoče priti v Ameriko, mora plačati sedaj 8 dolarjev osebnega davka. Država dobi s tem davkom letos okoli 8 milijonov dolarjev. Potni list stane sedaj 10 dolarjev, pred vojno je stal 2 dolarja.

Sprememba voznega reda na južni železnici.

Obratno ravnanje južne železnice objavlja: S 1. novembrom stopi na vseh progah obratnega ravnanja južne železnice v veljavo nastopni novi voznik red: A. Brzovlaki. Češkoslovaški brzovlak Praga - Zagreb j. k. in dunajski brzovlak Dunaj - Trst vozita vsak terek, četrtek in soboto ter v obratni smeri vsako sredo, petek in nedeljo. — Češkoslovaški brzovlak odhaja iz Prage ob 20.08, iz Maribora gl. kol. ob 18.58 in prihaja v Zagreb j. k. ob 17.33; v nasprotni smeri iz Zagreba j. k. ob 10.27, iz Maribora gl. kol. ob 15.35 in prihod v Prago ob 8.22. — Dunajski brzovlak. Odhod z Dunaja ob 7.20, iz Maribora gl. kol. ob 14.08, iz Ljubljane gl. kol. ob 17.47, prihod v Trst ob 21.35; v nasprotni smeri odhod iz Trsta ob 6.15, iz Ljubljane gl. kol. ob 11.15, iz Maribora gl. kol. ob 15.08 ter prihod na Dunaj ob 22.00. — Češkoslovaški brzovlak ima med Mariborom gl. kol. in Zagrebom j. k. direktno vozovo I. in II. razreda Dunaj-Zagreb j. k. in dunajski brzovlak med Mariborom in Trstom direktno vozovo I. II. in III. razreda Praga - Trst.

Lloyd ekspresni vlak Dunaj - Trst vozi samo vsak četrtek in v nasprotni smeri vsak terek. — Odhod z Dunaja vsako sredo ob 19.00, iz Maribora gl. kol. ob 1.19 in iz Ljubljane gl. kol. ob 4.20, ter prihod v Trst ob 8.15. Iz Trsta odhaja vsak ponedeljek ob 21.00, iz Ljubljane gl. kol. ob 1.35 in iz Maribora gl. kol. ob 4.42 ter prihaja na Dunaj ob 11.40.

Brzovlak Ljubljana gl. kol. - Beograd. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 19.30, iz Zagreba j. k. ob 22.30 in prihod v Beograd ob 9.38 in ima v Ljubljani gl. kol. zvezo na brzovlak iz Trsta, ki odhaja iz Trsta ob 22.30 in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 17.05; v nasprotni smeri odhod iz Beograda ob 21.00, iz Zagreba j. k. ob 8.46 in prihod v Ljubljano gl. kol. ob 11.48 ter ima zvezo na brzovlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 12.10 in prihaja v Trst ob 16.35.

Simplon orient ekspresni vlak. Odhod iz Trsta ob 0.15, iz Ljubljane gl. kol. ob 4.56, iz Zagreba j. k. ob 8.24 in prihaja v Beograd ob 20.00; v nasprotni smeri odhod iz Beograda ob 22.10, iz Zagreba j. k. ob 13.29 in iz Ljubljane gl. kol. ob 17.02, prihod v Trst ob 21.00. — B. Osebni in mešani vlaki. Osebni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 5.25, prihod v Maribor gl. kol. ob 9.52.

Mešani vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 6.25, iz Zidanega mosta ob 9.10, prihod v Maribor gl. kol. ob 13.14.

Osebni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 11.57, prihod v Maribor gl. kol. ob 16.23.

Osebni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Zidani most ob 15.40.

Osebni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 17.58, prihod v Maribor gl. kol. ob 22.26.

Potniki proti Mariboru morajo v Zidanem mostu prestopiti.

Osebni vlak iz Maribora gl. kol. ob 5.24, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 10.14.

Potniki proti Ljubljani morajo v Zidanem mostu prestopiti.

Osebni vlak iz Maribora gl. kol. ob 11.16, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 15.45.

Mešani vlak iz Maribora gl. kol. ob 13.20, iz Zidanega mosta ob 17.51, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 20.48.

Osebni vlak iz Maribora gl. kol. ob 17.30, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 21.58.

Osebni vlak iz Zidanega mosta ob 5.54, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28.

Osebni vlak iz Ljubljane gl. kol. ob 6.00, prihod v Borovnico ob 6.58.

Osební vlak iz Ljubljane gl. k. ob 14.20, iz Logatca ob 17.25, prihod v Trst ob 20.40.

Osební vlak iz Ljubljane gl. k. ob 18.20, prihod v Borovnice ob 18.58.

Osební vlak iz Borovnice ob 6.52, prihod v Ljubljano gl. k. ob 7.30.

Osební vlak iz Trsta ob 8.50, iz Logatca ob 13.47, prihod v Ljubljano gl. k. ob 16.05.

Osební vlak iz Borovnice ob 19.12, prihod v Ljubljano gl. k. ob 19.50.

Osební vlak iz Maribora gl. k. ob 9.47, iz Pragerskega ob 10.29, prihod v Kotoribo ob 13.43.

Osební vlak iz Pragerskega ob 18.12, prihod v Ptuj ob 18.59.

Osební vlak iz Maribora gl. k. ob 21.58, iz Pragerskega ob 22.39, prihod v Čakovce ob 0.32.

Osební vlak iz Čakovca ob 4.09, iz Pragerskega ob 6.10, prihod v Maribor gl. k. ob 6.45.

Osební vlak iz Ptuja ob 10.31, iz Pragerskega ob 11.21, prihod v Maribor gl. k. ob 11.55.

Osební vlak iz Kotoribe ob 14.50, iz Pragerskega ob 18.17, prihod v Maribor gl. k. ob 18.52.

Osební vlak iz Brežice ob 5.50, prihod v Zagreb j. k. ob 6.42.

Osební vlak iz Zidanega mosta ob 8.20, prihod v Zagreb j. k. ob 10.50.

Osební vlak iz Zidanega mosta ob 14.17, prihod v Zagreb j. k. ob 16.55.

Osební vlak iz Zidanega mosta ob 20.12, prihod v Zagreb j. k. ob 22.52.

Osební vlak iz Zagreba j. k. ob 5.50, prihod v Zidani most ob 8.23.

Osební vlak iz Zagreba j. k. ob 9.52, prihod v Zidani most ob 12.34.

Osební vlak iz Zagreba j. k. ob 12.55, prihod v Brežice ob 13.48.

Osební vlak iz Zagreba j. k. ob 16.06, prihod v Zidani most ob 18.57.

Osební vlak iz Zagreba drž. k. ob 7.26, prihod v Sisek ob 8.43.

Mešani vlak iz Zagreba drž. k. ob 11.23, prihod v Sisek ob 13.11.

Osební vlak iz Zagreba j. k. ob 17.15, prihod v Sisek ob 18.28.

Osební vlak iz Siska ob 5.54, prihod v Zagreb j. k. ob 7.10.

Osební vlak iz Siska ob 20.15, prihod v Zagreb drž. kol. ob 21.37.

Mešani vlak iz Siska ob 16.37, prihod v Zagreb drž. kol. ob 18.11.

Osební vlak iz Maribora gl. k. ob 16.50, prihod v Prevalje ob 19.16.

Osební vlak iz Prevalj ob 5.33, prihod v Maribor gl. k. ob 7.37.

Osební vlak iz Prevalj ob 14.57, prihod v Maribor gl. k. ob 17.10.

Mešani vlaki iz Ljubljane gl. k. ob 7.25, 18.18 in 19.20, prihod na Vrhniko ob 8.00, 18.53 in 19.53.

Mešani vlaki iz Vrhnike ob 5.54, 10.00 in 17.07, prihod v Ljubljano gl. k. ob 6.30, 10.36 in 17.43.

Mešani vlaki iz Slovenske Bistrice ob 6.40, 9.30, 12.10 in 15.53, prihod v Slovensko Bistrico, mesto, ob 6.53, 9.45, 12.25 in 16.10.

Mešani vlaki iz Slovenske Bistrice, mesto, ob 5.40, 8.36, 11.17 in 14.30, prihod v Slovensko Bistrico ob 5.53, 8.51, 11.32 in 14.43.

Mešana vlaka iz Poljčan ob 9.13 in 16.07, prihod v Konjice ob 10.12 in 17.00.

Mešana vlaka iz Konjic ob 5.27 in 14.06, prihod v Poljčane ob 6.22 in 15.01.

Mešana vlaka iz Grobeljega ob 5.55 in 16.10, prihod v Rogatec ob 10.09 in 17.35.

Mešana vlaka iz Rogatec ob 5.20 in 10.50, prihod v Grobeljno ob 6.51 in 12.12.

Mešana vlaka iz Gornje Radgone ob 3.48 in 13.00, prihod v Ljutomer ob 9.52 in 18.50.

Mešana vlaka iz Ljutomera ob 7.00 in 16.44, prihod v Gorenjo Radgono ob 7.50 in 17.33.

Stenski vozni red se lahko naroči na vseh postajah južne železnice in sicer proti plačilu 4 dinarjev za vozni red glavne proge in 2 dinarjev za vozni red lokalne železnice.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

1. novembra, ponedeljek, Hasanaginica. Izven abnm.

2. novembra, torek, zaprto.

3. sredo, Pohuljanje v dolini Sentilorski. Red C.

Opera:

1. novembra, ponedeljek, Faust. Izv. abnm.

2. novembra, torek, zaprto.

3. novembra, sredo, Glumači. Gozdne vila. Red B.

Narodno gledališče v Ljubljani.

V zadnjem čen je vpriporila naša drama z nova Arthur Schnitzlerjevo dramo iz dunajskega milijeta »Ljubimkanje«.

Drama je red 20. leti, ko so vsi dunajski literarni slikarji takozvane »sladke punčke«, s svojim intimnim milijetom dosegla velik uspeh, ako je imela v glavni vlogi sladko igralko in primerno mlade gospode kot ljubimce. Na našem odru je ta igraček dobro znan, ker se je uprizorjal pred leti v drami in v operi. Priznavamo, da je bila igrana dobro ter so bile moške vloge primerno zasledene. Vsi sodelujoči so igrali z veseljem in vrtinom. Zlasti je pohvaliti g. režiserja Sesta in g. Rogoza. — Ruski igralci so vpriporili v prevodu g. Borisa Putjate Beaumarchaisevo komedijo »Figaro ee ženi«. Igralo se je v ruskem jeziku ter se je pred vsemi odlikoval g. Putjata kot »Figaro«, ki je s svojim monologom koncem četrtega dejanja naravnost fascinal tudi tisto publiko, ki sicer ni dosti razumela. Poleg njega se je odlikovala g. Marševa v vlogi sobesice Suzane. Dobra je bila tudi gđ. Vera Danilova v vlogi paža Cherubina. — Snoči se je vpriporila na

novi Shakespearjeva komedija »Sen kresne noči in prvič z Mendelssohnovo godbo in baletom. Vpriporitev je v vsakem oziru uspeša, ker je bila komedija po zaslugi g. režiserja Sesta najskebnejše pripravljena. Obširneje bomo poročali ob prvi priliki. V 7. šte. »Gledališkega lista« se je med Shakespearovimi deli, ki so se vpriporila na slovenskem odru, navajala tudi »Kralj Lear«, kar je pomota, ker se tragedije dosedaj na našem odru še ni bilo moglo vpriporiti in bo najbrž trajalo še nekaj časa, da bomo imeli dovolj prvovrstnih moči za to veletrajdijo.

Nastopno predavanje vseničilnega proesorja dr. M. Murka.

V soboto, dne 23. t. m. popoldne je imel na praški filozofski fakulteti nastopno predavanje profesor dr. Matija Murko. Prisotni so bili prorektor dr. Zubaty, univerzitetni profesorji, docenti, zastopnik naučnega ministrstva, za jugoslovansko poslanstvo tajnik dr. Brezgar, številni zastopniki praške jugoslovanske kolonije, »Jugoslavijec«, različnih akademskih društev itd. Dekan filozofske fakultete prof. dr. Jan-ko, ki je peljal dr. Murka na katedro, je izrazil svoje veselje, da je filozofska fakulteta češka pridobila z drjem. Murkom močnega odličnega osebnih in znanstvenih lastnosti. Izpolnjuje se sedaj sen slavistov in filozofsko fakulteto Karlove univerzite ter postane Praga zopet središče slavističnih študij, kakor je bila včasih. To je moglo le takrat, ako bodo poleg domačih jezikoslovcov in literarnih zgodovinarjev zastopane tudi posamezne veje slovanske: jugoslovanske, ruske in poljske. Prvi korak k temu idealu se je storil danes, ko zaseda dr. Matija Murko filozofsko katedro. Na njegova znanstvena dela so ponosni ne le Jugoslovenci, nego tudi Čehi. Končno mu je želel govornik na češki univerzi mnogo uspeha. Nato je začel predavati prof. dr. Murko, ki je bil pozdravljen s prisrčnim ploskanjem. Govoril je o predhodnih ilirizma med Srbi in Hrvatji. Početki ilirizma segajo nazaj v 16. stoletje ter ga je Ljudevit Gaj s svojim literarnim krogom šele končno izrazil in uveljavil. Predavanje je trajalo nad eno uro ter je dr. Murko dokazal, da je popolnoma sposoben tudi pravilne češčine.

Izpred sodišča.

Vehovečeva afeta.

V nadaljevanju našega včerajšnjega poročila priobčujemo o Vehovečevi aferi še naslednje zanimivosti:

Maščevalno in podlo je bilo Vehovečevo postopanje proti notarju Carliju. Ob izbruhu svetovne vojne se je Vehovec udingal med osvadohe. Ker g. notar ni bil vojak, ni tudi za časa mobilizacije odšel v vojsko. Leta 1915 je bil notar potrjen v črno vojno. Vložil je prošnjo za oprostitve, ker je potreben v Žužemberku kot notar. Vehovec je izvedel za to prošnjo ter je znal vplivati na druge sočupane, da so podpisali neko vlogo na okrajno glavarstvo, v kateri je Vehovec poudarjal, da notarjiat v Žužemberku ni neobhodno potreben, ampak naravnost škodljiv. V vlogi se je ta »avstrijski patrijot« skliceval celo na to, da se hoče notar odtegniti patrijotični dolžnosti v tako resnem času za »našo ljubo Avstrijo«. To vlogo so oopodpisali župan Gnidovec, Prime, Košak in Morscher. Župan Košak je še v sodni dvorani v Novemestu s peklensko škodoželjnim obrazom potrdil, da je to vlogo podpisal z velikim veseljem. Vehovec je imel pri veliki kranjski gospodi velikanski vpliv in tako se mu je po dolgih intrighah posrečilo, da je spravil notarja v vojaško suknjo. Notar je moral zapustiti svojo rodbino, nepreskrbljeno, mlado ženo z dvema otrokoma v starosti 2 do 3 let in enega pod srem. Žena je trpela mnogo, a notar se je mogel povrniti šele februarja leta 1917 zopet k svoji rodbini in skrbeti za njo, kajti žena je med tem časom dobivala zelo siromahno podporo po 2, pozneje po 3 K na dan.

Vehovec je bil v svoji patrijotski navdušenosti za to, da se nikdo ne odtegne vojaški dolžnosti, nasprotno pa je znal s protekcijo preskrbeti prijateljem, posebno pa sorodnikom, varno zaletje in mastna korita. V svoji rodbini je imel pet oproščencev, med njimi svoja sina, ki sta deloma pohajkovala, deloma bila kot komisarja pri raznih revizijah.

Poleg notarja Carlija je Vehovec ovajal še druge osebe, ki so mu bile nepriljubljene. Zelo značilna za njega je ovdaba proti davčnemu upravitelju Kerneu, ki ni izobesil ob priliki zopetnega zavzetja Przemysla in Lvova na uradnem posloju avstrijske črno-zolte zastave. Njegova kratka vloga na okr. glavarstvo v Novemestu slove: »V znak radosti ob zavzetju Przemysla in Lvova je tukajšnje županstvo razobesilo česarsko in narodno zastavo. Temu zgledu so se pridružili nekateri privatniki in vsi c. kr. uradi: sodnja, orožništvo in šola. Ni pa razobesil zastave c. kr. davčni urad, kateremu načeljuje gospod Kerne. Ker je ta čin od strani c. kr. davkarje nepatrijotičen in ker je to na tukajšnje prebivalstvo zelo slabo uplivalo, čuti se podpisano županstvo dolžno to zadevo naznaniti.« Dalje je Vehovec ovačil davčnega asistenta Ribnikarja na finančno oblast, ker je nekoč prišel šele ob polu 12. uri v urad. Posledica, da je bil Ribnikar preostavljen.

Med razpravo se čitajo izpovedbe raznih prič, ki slikajo Vehovečevo krutost in tiranijo. Kričel je slučaj Antona Košička. Ta je ležal v neki dunajski bolnici kot rekonvalescent. Prosil je, da se mu dovoli nadaljno zdravljenje

doma v Žužemberku. Veselil se je, da pride v domačo oskrbo. Toda revež — je moral umreti daleč na Dunaju, kajti Vehovec je kot župan poročal, da se Košiček doma ne more preživljati, dasi je bil le-ta premožen mož. Košiček je bil obinski svetovalec in samo glode lova je nekoč nasprotoval Vehovcu. Plačilo — maščevanje!

Poročilo poročevalca svet. Rekarja je trajalo o d 8. do 12. ure. Nato je zastopnik Vehovečev zasedel z izvajanj. Dr. Mark Natlačen je imel nesrečno nalogo, prati zamorca. Njegov govor je trajal do 2. popoldne, nakar je bila razprava do 4. popoldne prekinjena.

Popoldanska razprava.

Ob 4. popoldne se je vzklila razprava nadaljevala. Dr. Natlačen je skušal z vsemi mogočimi sredstvi in metodami olepšati politično in denunciantno delovanje tožitelja Vehovca. Krčevito se je branil in skušal zlasti izpodbiti dejstvo, da je Vehovec podpisal proti Carliju tudi vlogo na kranjski deželni odbor glede vojaške službe. Pri tem je bil zelo agresiven, tako, da je konstatiral predsednik Vedernjak: »Njegov podpis je na vlogi.« Dr. Natlačen zopet zanika, nakar branitelj dr. Klepec: »To je potrdil tudi dr. Pegan.« Vehovečev zastopnik zaključuje svoj nad tri ure trajajoči govor, da je obtoženec prisiljen poseči tudi po »samopomoči«, da si izvojuje zopet svoj ugled, a upa, da v pravni državi doseže pravico.

Branitelj dr. Josip Klepec povdarja imenom toženeza g. notarja, da je ravno naključje hotelo, da razpravljamo na pomemben dan, na praznik naše narodne osvoboditve o podlih habsburskih denunciantih, med katerimi je igral veliko vlogo tudi tožitelj Ivan Vehovec. V mirnem in stvarnem govoru navajala vse rezultate prve razprave ter povdarja med drugim tudi okolnost, da je Vehovec znal za svoja slonova izposlovati oproščanje od vojakov. Sin Mirko, ki je bil klasificiran z A izvidom, je bil kot poldelec oproščen ter je potem fungiral kot komislonar za »krompir«. Njegov nečak Tinko Dereani, 27-letni samec, je bil oproščen ter nastavljen kot komislonar za živino. Dereani je Vehovec za to plačeval mesečno po 100 K.

Po dvehurnem posvetovanju je predsednik, viši svet. Vedernjak proglasil sodbu: tožilecav vzklie se kot neutemeljen zavrne in se potrdi prva sodba iz istih razlogov.

Zaradi žaljenja časti toženi notar Anton Carl je na ta način zadobil stialno moralnično zadoščenje za vse politično prezanjanje od strani »habsburskih hlapcev«, zadoščenje za svoje trpljenje. Na drugi strani pa še ni bil nikdar pred sodiščem

Naionetiša poročila.

REVIZIJA MIROVNE POGODBE?

—d Berlin, 29. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Kakor javlja pariški zastopnik milanškega lista »Secolo«, se v francoski javnosti jasno pojavlja gibanje za revizijo mirovne pogodbe. Akotudi izvira to gibanje iz oportunističnih vzrokov, more vendar dobiti premoč. Večina francoskih listov priznava, da se bliža revizija mirovne pogodbe. Francija naj pri tem pokretu ne stoji ob strani, ker bi se mogla pogodba sicer izpremeniti na škodo njenih interesov; potem bi ostala osamljena. Čas je sedaj ugoden za temeljito in prijateljsko revizijo.

POGAJANJA Z ITALIJO.

—d Rim, 28. oktobra. Neposredna pogajanja za ureditev jadranskega vprašanja se bodo vršila v prvi polovici meseca novembra v mestu Severne Italije. Pooblaščenca Italije so: Ministrski predsednik Giolitti, minister za zunanje posle Sforza in vojni minister Bonomi. Zastopniki Jugoslavije: ministrski predsednik dr. Vesnić, minister za zunanje posle dr. Trumbić in finančni minister Stojanović. Ker bo moral ministrski predsednik Giolitti zaradi državnih poslov ostati v Rimu, se ne bo mogel udeležiti pogajanj v prvi fazi.

»SLOVENE« IN PRESBIRO.

—d Beograd, 29. oktobra. Presbiro sporoča: Ljubljanski »Slovenec« z dne 26. oktobra brinaša tri napade proti beogradskemu Presbiroju, češ da je v službi Demokratske zaednice. Vsi ti napadi so popolnoma neosnovani in morelo izvirati iz iz popolnoma neznanja obstoječin dejstev. Presbiro je izvestilski organ kraljevske vlade in ne agitacijsko sredstvo posameznih strank.

RAZMERJE MED AVSTRIJO IN SOSEDNIMI DRŽAVAMI.

—d Pariz, 29. oktobra. »Journal des Debats« poroča kot edini list, da

tao ostro in globoko moralčno manj vreden denunciant žigosan kak človek, kot ravno klerikalni prvak Ivan Vehovec, katerega pa so njegovi pristaši nedavno tega baje zopet izvolili za — župana. Značilno!

Ta afeta vzbuja po Dolenskem med vsemi sloji velikansko zanimanje. Ni čudno toraj, da so skušali Vehovečevi pristateli z vsemi sredstvi in na vsak način doseči preložitve razprave, dobro vedoč, da je ta razprava velikega političnega pomena ravno z ozirom na bližnje volitve v konstituanto. Dr. Natlačen je še dan pred razpravo predlagal preložitve in določitev drugega sodišča. To mu ni uspelo.

Društvene vesti in prireditve.

— »Gospodovski Zvon« važi E važni odborovi seji, ki se vrši danes, v soboto, v vestibulu deželnega dvorca ob pol 6. zvečer, obenem naznanja, da prevzema vso pismo in denarno pošto na ta naslov g. Konrad Likozar, Mestna hranilnica ljubljanska.

— Zabuveni odsek društva zasebnega uradništva priredi dne 6. novembra 1920 v vseh gorenjih prostorih Narodnega doma prvi plesni večer letošnje plesne sezone društva. Začetek ob 20. Vse cenjene tovariše in tovarišice opozarjamo na to prireditev in prosimo vse one, ki bi pomotoma ne prešli vabiti za to prireditev, da to javijo društvenim pisarni. Gospodovetska cesta šte. 12/II. Dobrodošli nam bodo vsi po članih društva vpeljani gostje. Čisti dobček je namenjen podpornemu fondu.

— Produktivna združba čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo usnja v terek, dne 2. novembra ob 3. popoldne v Hrenovi ulici št. 4. k.

Pevsko društvo »Slavija« Vč-Glince. Pevci! V ponedeljek ob 2. uri popoldne pevška vaja.

Turistika in sport.

— Nogometna tekma Croatia - Ilirija. V nedeljo in ponedeljek se vršita na prostoru Ilirije nogometni tekmi med prvimi moštvi zagrebške Croatia in ljubljanske Ilirije. Croatia je prvorazredni zagrebški klub in je v tej sezoni dosegla jako čedne rezultate. Tekmi se vršita ob vsakem vremenu. Začetek vsakokrat ob 15. uri. Običajna vstopnina za zunanje tekme. Dijaške in članske vstopnice se dobivajo le v predprodaji v nedeljo od 10. do 12. na prostoru Ilirije.

Naionetiša poročila.

REVIZIJA MIROVNE POGODBE?

—d Berlin, 29. oktobra. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Kakor javlja pariški zastopnik milanškega lista »Secolo«, se v francoski javnosti jasno pojavlja gibanje za revizijo mirovne pogodbe. Akotudi izvira to gibanje iz oportunističnih vzrokov, more vendar dobiti premoč. Večina francoskih listov priznava, da se bliža revizija mirovne pogodbe. Francija naj pri tem pokretu ne stoji ob strani, ker bi se mogla pogodba sicer izpremeniti na škodo njenih interesov; potem bi ostala osamljena. Čas je sedaj ugoden za temeljito in prijateljsko revizijo.

POGAJANJA Z ITALIJO.

—d Rim, 28. oktobra. Neposredna pogajanja za ureditev jadranskega vprašanja se bodo vršila v prvi polovici meseca novembra v mestu Severne Italije. Pooblaščenca Italije so: Ministrski predsednik Giolitti, minister za zunanje posle Sforza in vojni minister Bonomi. Zastopniki Jugoslavije: ministrski predsednik dr. Vesnić, minister za zunanje posle dr. Trumbić in finančni minister Stojanović. Ker bo moral ministrski predsednik Giolitti zaradi državnih poslov ostati v Rimu, se ne bo mogel udeležiti pogajanj v prvi fazi.

»SLOVENE« IN PRESBIRO.

—d Beograd, 29. oktobra. Presbiro sporoča: Ljubljanski »Slovenec« z dne 26. oktobra brinaša tri napade proti beogradskemu Presbiroju, češ da je v službi Demokratske zaednice. Vsi ti napadi so popolnoma neosnovani in morelo izvirati iz iz popolnoma neznanja obstoječin dejstev. Presbiro je izvestilski organ kraljevske vlade in ne agitacijsko sredstvo posameznih strank.

RAZMERJE MED AVSTRIJO IN SOSEDNIMI DRŽAVAMI.

—d Pariz, 29. oktobra. »Journal des Debats« poroča kot edini list, da

je avstrijska sekcija reparacijske Komisije soglasno sprejela predlož ameriških delezatorov, da se skliče gospodarska konferenca, ki bo imela nalogo odpraviti gospodarske težkoe med Avstrijo in drugimi nasledstvenimi državami stare monarhije.

KDO BO GRŠKI KRALJ?

—d Pariz, 29. oktobra. »Journal des Debats« doznava, da od grškega poslanstva v Parizu doslej ni odpotoval še noben ataše, ki bi spremljal princa Pavla, ki se sedaj še mudi v Švici. Bivši kralj Konstantin zavlačuje sprejemno izjavo svojega sina, nadejajoč se, da bo sam poklican na prestol.

IZGREDI NA ČEŠKEM.

—d Dunaj, 29. oktobra. Dunajski korespondenčni urad poroča: I listi javljajo iz Prage, da so bili povodom narodnega praznika v Tonlicah in Libercu veliki zgredi (?) čeških legionarjev. (Najbrže je to nemška raca. — Uredn.)

IZ ZVEZE NARODOV.

—d Berlin, 30. oktobra. »Norddeutsche Allg. Ztg.« javlja iz Rima: Kakor poroča italijanski zastopnik zveze narodov, se bo na občnem zboru v Bernu razpravljalo tudi vprašanje gospodarske solidarnosti med držav za odstranitev pomikanjara surovin in vprašanje o sprejemu Nemčije v zvezo narodov.

ODŠKODNINA ZA POTOPLJENE LADJE.

—d ariz, 29. oktobra. Veleposlaniška konferenca je določila, da mora Nemčija v nadomestitev za vojne ladje, potopljene v zalivu Scapa Flowskem, oddati še 83.000 ton v ladienicah, vlačilcih in pristaniških ladjah. Vsa vsota zahtevanih nadomestilnih ton v ladienicah, bagerih in drugih pristaniških ladjah znaša 275.000 ton.

v splošnem pa zelo nezdravo vzemirja trg.

Sadni trg, posebno kmečki, je zelo živahen, a primanjkuje že nekoliko blaga. Cene sadju so izvozničarji po Sloveniji zelo občutno navili, kar ima na ljubljanski trg neprijeten učinek. Kvaliteta sadja je vsled nizkih cen. 2 do 5 K za kg jabolk, slabša. Hruške so od 5 do 8 K kilogram. Navadne zelenjave za vsakdanjo potrebo je na trgu zadosti po nizkih cenah. Krompirja je dovolj, plačuje se že po 1 K 90 kg. Konzum masla, katerega je na trgu dovolj, je šibak. Jalc na ljubljanskem trgu ni istotako ne divjačina.

Vsled zidave nove stavbe ob Mahrovi hiši se bodo izvršile obsežne premostitve stojnic na Vodnikovem trgu. Upošteval se bo kolikor mogoče dosedanj red razvrstitve, v kolikor se da spraviti v sklad z ličnostjo trga in zelo omejenim prostorom. Interesente se prosi, naj to upoštevajo in ne delajo neutemeljenih pritožb.

— z Nova kolekcijska tovarna. Importa in eksportna družba »Impex« v Ljubljani je ustanovila v nekdanji Mahrovij hiši na Krekovem trgu št. 10, kolekcijsko tovarno. Ta tovarna je najmodernejše urejena, opremljena z najmodernejšimi stroji za prirobovanje itd. ter se bodo izdelavale v nji vse vrste moških kakor tudi deških oblek. Družba »Impex« je dala v to svrhu izdelati na Češkem iz čiste domače volne sukna najboljše kakovosti. Iz tega sukna se bodo sedaj izdelovali kolekcijski predmeti, ki bodo izdelani po najboljšem kroju. Obleke bodo z ozirom na prvovrstno sukno lako trpežne in bo cena razmeroma zelo nizka. Podjetja te vrste so za naš narodno gospodarski razvoj velike važnosti, ker bodo uspešno konkurirala ter sčasoma po popolnoma izpodrili inozemska podjetja, katera nas še vedno zalagajo s kolekcijskim blagom, za katero potujejo ogromne svote našega premoženja v tujino. Ljubljana, dne 27. oktobra.

—g Izvoz žrebet in konj. Na predlog ministrstva za kmetijstvo in vode je dovolil ministrski finansijski komitet izvoz 2500 žrebet iz Slovenije v inozemstvo. Od teh 2500 žrebet sme se izvoziti 500 konj, rojenih v letu 1918, 1000 rojenih v letu 1919 in 1000 letošnjih žrebet. Izvoz je dovoljen le preko carinarn v Mariboru in Borovnici. Na teh dveh postajah bo pregledoval državni živnozdravnik konje, ki se nameravajo izvoziti, na njihovo starost in zdravje. Izvoz je za enkrat dovoljen samo za žrebeta moškega spola belgijske in noriške pasme.

BORZE.

d Praga, 29. okt. Devize: Beograd 248, Zagreb 61.75, Dunaj 19.70, Varšava 0. Valute: dinarji 246, avstrijske krome 1930.

d Curih, 29. oktobra. Devize: Berolin 0.212, Holandija 194, Novi Jork 636.25, London 21.99, Pariz 40.60, Milan 23.75, Bruselj 42.80, Kodani 86.50, Stockholm 123, Kristijania 86, Madrid 88, Buenos Aires 230, Praga 7.30, Varšava 1.95, Budimpešta 1.35, Bukarešta 0.—, Dunaj 1.9., avstrijske žigovane krome 1.0.

Klaviroje

uglašuje in popravlja solidno in točno
Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška 45.
Gre tudi na deželo. 8200

MILO

Zlatoreg, Srna, Gazela ter brivsko in toaletno milo pripravila trdka Osvaid Dobelo, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 8201

Prvovrstno brilno in toaletno milo

orehovo in repinčev (Kletten) olje, brilantina, puder, barvo in mrežice za lase ter gledališne šminke v garniturah priporočila Štefan Strmol, Ljubljana, Pod Tranco 1. 8172
150 hl transportnih 6 hranilnih od 28 do 50 hl, več malih od 27-60 lit. ter večja množina dog v najboljšem stanju za takojšnjo uporabo, se ceno prodaja Stadler, Ljubljana, Sodna ul. 11. 8191

Viktor Petan
Metka Petan roj. Vimpošek
poročena.
Brezice, 27. oktobra 1920.

Automobili

napredaj v

autogaraži

J. Gorec,

Ljubljana, Vegova ul. 8

Po najvišji ceni kupim stare kovine kakor: baker, aluminij, cín in nikel. Ponudbe z navedbo množice in cene na „Cinai“ tovarna kovinskih predmetov, Celje 5726

Nov damski plašč

(preš. pliš) zadnje mode se ceno prodaja. Židovska steza 2. III. nadstropje. 8214

Trstije za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust. **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13. Trnovo.** 4256

Prodaja se po ceni skoraj nov kupé
(room) iz dunajske pivovarne tovarne. Poizve se v upravnistvu Slovenskega Naroda. 7973

Prodaja se 2 šivalna stroja za čevljarje. Ogledata se na Glincih 230 na dvorišču. 8183

Prodaja se: pianino, nov damski
miza. Križevniška ulica št. 6, dvoršče 8112

Vzamem v najem gospodino ali trgovino
v Ljubljani ali v ljubljanski okolici. Ponudbe pod „Ljubljana 8068“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8068

Špansko vino kupim.
Vzorec in ceno se predložiti v pisarni hote a „Slon“ Ljubljana. 8114

Prodaja se črna skoraj nova zimska
moška suknja. Kje, pove upravnistvo Slov. Naroda. 8104

Pol vagona drv nagrade dobi
kdor odda mlademu solidnemu gospodu (trgovcu) ceno prazno sobo takoj ali vsaj 1. novembra. Ponudbe se prosi na poštai predal 103. 8124

Kočijaž h gospodi,
samo prvovrsten, se išče za trajno. Ponudbe s prepisi srčicval na Graščino Nemkloster Sv. Peter v Savinjski dolini pri Celju. 8185

Solicitatorja ozir. stenografinja in strojeopisko
s prakso v odvetniški pisarni v Ljubljani. Ponudbe pod „Izveščana moč 8181“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8181

Vila
v bližini Kamnika se zamenja s hišo ali vilo v mestu Ljubljana oziroma tudi pod ugodnimi pogoji črda. Več pove trdka Ivan Zargi, Kamnik. 8122

Železna postelja,
velika, vkup zložljiva se prodaja. Kriv. Sp. Šiška, Zibertova ul. 159. 8179

Prodajo se nove manufakturne stelaže. Vpraša se pri Francu Urh, Celje, Kratja Petra c. 13. 8136

Služkinja se išče
za takoj k trem osebam. Plača po dogovoru. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8145

Pisalni stroj,
slovenska tastatura, z lepo vidno pisavo se prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8173

Tehnik išče stanovanje. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8187

Prodaja se umivalna omara,
zlat pistan, ura Omega in druge stvari. Adam Črešnar, Jenkova ul. 13. 8145

Z dan šn im dnem se je odprla velika ljudska kuhinja
v Židovski stezi št. 6. 8206

Zastojni poučilem francoščino,
kdor mi odda meblirano ali prazno sobo, Plačam dobro. Ponudbe pod „Soliden gospod 8207“ na upravo Slov. Naroda. 8207

Prodaja se
krasno pregrinjalo, ženski čevlji, zimska pelterina itd. Naslov pove uprava Slov. Na oda. 8192

L. Mikuš
Ljubljana, Mostni trg št. 15.
riporočila svojo zalogo dežnikov in solinčnikov ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Gostilna pri „Belem Kranjcu“
v Florjanski ulici se radi generalnega ponovila prenočišč in hiše sploh zapre.
Začel se bode obrat po poplinski način na način v lastni reži. Postrežba bode izredno ročni in v rovi. Otvoritev se obavi v časopisih. Priporočila se v aprj. A. Rajž.

Prodaja se novo srebrno jedilno orodje
(garnitura za 12 oseb) težko 5-6 kg. Vpraša se: Rimska c. 8/II. Istevo. 8161

Prodaja se posestev
z gozdom 50 orolov. Informacije pri Jos. Stare, Srednja vas v Bošnja št. 9, telez. postaja Boh Bistrice. 855

Zrgovino dobro išče,
na pr. kraj, vzamem v najem event. kupim. ponu. be. rod. „November 1920“ na Poštno ležajo Soštaja. 7937

Udeležim se s 50.000 K
in sodelovanjem, kakršnega koli dobro dočega podjetja. Ponudbe pod „Agla 8184“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8184

Prodaja se za 100 hl. praznih vin-
skih in alkoholnih, dobro ohranjenih, takoj rabnih, hrastovih sodov. Vprašati je pri Rudolfi Kekelj, Ljubljana, Prešernova ulica 54/L. 8016

Stanovanje z 2 sobama, kuhinjo
in pritlikinami v Novem Vodmatu se zam. nja z ravno takim v bližini deželne vlade. Izve se Lepi pot 3. 8157

Klobuke
vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 8086

Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovnikov in troje z glasbilo

Ljubljana, Wolfava ul. 12

Prodajalka

za modno trgovino se takoj sprejme pod dobri pogoji. Ponudbe pod „Modna trgovina 8094“ na upravnistvo Slov. Naroda. Priložiti je ako možno sliko in navesti prejšnja služena mesta. 8406

Remington pisalni stroj
se dobijo najceneje in zahtevajte ponudbe od K. A. Kregar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23. 7712

Nova hiša

se prodaja v Mariboru, Smetanova cesta št. 50, dvonadstropna, vsebuje 11 sta. novani, 11 kuhinj, 11 drvarnic na vrhni solinčni legi. Več se izve pri Avton Vrabl, pošta Križevci pri Ljutomeru 8101

Kupim na Koroškem:

Zago, mlin, vilo, posestvo če je tudi v hrib h, kupim tudi parno lokomotivo in polnoarmenik (Volgitar). Ponudbe z natančnim popisom in ceno na Andreji Marinc, pošta Gomilsko pri Celju. 8005

Zitno kavo in fino marmelado

poruža d. d. Triglav, tovarna hranil v Smarci pri Kamniku. Istotam se kurujejo zadnje surovine. 7034

Banka Vojvodina d. d. Novi Sad

Telefon 240. Brzjav: „Vojv. Novi Sad“
Rabno odeljenje Banke Vojvodine prodaja najkulantnije sve zemaljske proizvode: kao žito, kukuruz, zob, ječam, raž, brašno, mekinje, pasuli, kudelju, seme od kudelje i sirka, segedinsku paprku, vunu itd. 6713

Po zelo znižani ceni nova

dvekolena, plašč, zračnice, šivali stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorci itd. Srečamo se v ponravljeno dvokoleno in ravni stroji na BATJELU, Ljubljana Stari trg 28. 7823

Služba. Ab-solvent gimnaz. je bviše rač. podčastnik, v ruskem vjetništvu vodil korepondenco metrikov poznele nameščeni kot inštalater za celo telefonsko centralo in razne signalizacije in kot ključavničar za kar imam izpričevalo več polgov slov, nem., italij., češkega, rus., srbo-hrv. ter nem. in slov. stenografije. More položiti 40.0 K ali več kvacije, išče primerne službe. Ponudbe z navedbo plače pod „Energia 8140“ na upravo Slov. Naroda. 8140

Prodaja se radi selitve
dobro odliča gostilna s trgovino z mešanim blagom v neopredeljeni bližini premočkopu trboveljske družbe blizu Kočevja. Hiša ima velike prostore, čedna stanovanja, kleti, ledenico, verando, kegljišče in lepe hleve. Okoli hiše je lep senčnat vrt-zraven obkrojen sadnjil vrt, k hiši spada 40 orolov zemlje-gor, po ja in travnik. Več se izve pri Hans Kresse, trgovec v Kočevju. 7779

Naznanilo

Opo arjam stranke, da prevzel mam vsa tozadevna naročila kakor tudi moderniziranje klobukov, tu v tovarni v Ljubljani pa ima isto oravico trdka Kovačević i T. ršan v Prešernovi ul. 5, ne pa gotovi ljudje, kateri hodijo po mestu in prezezmajo naročila za moje ime, pti katerim bodem tozadevno ostopal.

Franc Gerar,
tovarna slavnikov in klobukov, Stob a. Domžale pri Ljubljani. 7112

Kratki pogr. zaved v Ljubljani.

Ing. Ivan Bydlo, agrarni višji zemljemerec, naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je naša srčno ljubljena, nepozabna mati oziroma stara mati in tašča, gospa

Josipina Bydlo

vdova po gozdarskem oskrbniku,

včeraj, dne 29. t. m. nenadoma preminula.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 31. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Bleweisova cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 30. oktobra 1920.

Globoko potrta in žalostna naznanjava, da je najin nad vse ljubljani soprog, skrbni oče, oziroma brat, stric in svak, gospod

Franc Krenner

posesnik, obh. svetovalec i. t. d.

danes ponoči nenadoma preminul.

Pogreb dragega nepozabnega pokojnika bo v nedeljo dne 31. oktobra 1920, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v farni cerkvi v Kranju. Blagega pokojnika priporočava v blag spomin in molitev.

V KRANJU, dne 29. oktobra 1920.

Franja Krenner, soproga. Franci, stud. ing. sin.

Zahvala.

V tužnih dneh bolezni in smrti naše ljubljene

Stane Sterlekar

nam je došlo toliko izrazov iskrenega sočutja, ki nam lajšajo neizmerno bol, da se moremo le tem potom vsem zahvaliti. Srčna hvala darovateljem prekrasnih cvetk, vencev in šopkov, s katerimi so obsuli našo nepozabno Stanko. Posebno hvaležni smo g. dr. Jamarju za trud in požrtvovalnost, da bi ohranil mlado nadebudno življenje kakor tudi g. dr. Breskvarju. Zahvaljujemo se gg. pevcem za pretresujoči žalostinki in vsem številnim spremljevalcem na njeni zadnji poti.

V LJUBLJANI, dne 30. oktobra 1920.

Žalujoča rodovina Sterlekar.

Zahvala.

Ob bridki izgubi našega nepozabnega ata nam je došlo obilno število sožalja.

Ker se nam vsled prevelike žalosti ni moglo vsakemu posebej zahvaljevati, izrekamo tem potom vsem onim, ki so nas v težki uri tolažili, vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so blagopokojnika spremili k zadnjemu počitku našo najiskrenejšo zahvalo.

DOLSKO, 29. oktobra 1920.

Rodbina Zupančičeva v Dolskem.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob priliki smrti naše nad vse ljubljene, nenadomestljive matere, ozir. stare matere, prababice in tašče, gospe

Ivane Zakotnik

za darovano krasno cvetje ter za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu se tem potom srčno zahvaljujemo.

Zalujoči ostali.

Čistilo „Ilija“ in „Cipulin“ ter mazilo (Solo) in lisčilo

št. 12, 16, 20 nudi po najnižjih cenah trdka Osvaid Dobelo, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 8203

Zasebno ali državno službo
tehničnega uradnika ali strojastra konstruktora išče absolvent višje obrtne šole. Ponudbe z navedbo plače pod „Absolvent 8177“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8177

Prav dobro ohranjen, dober in lep črn klavir
se lahko vsak delavnik od pol 11 do pol 12 ure, ter od 15 do 16 ure. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8175

Česka tvornica glasbenih instrumentov
Josef Lidl v Brnu
Čehoslovaška republika
Dobavitelj jugoslov. ministrstva vojne in mornarice.
Direktna poštna odprava obnove. 8178

Dva klavirja

prvovrstne znamke Bösendorfer in Ehrbar prodaja po jako znižanih cenah gospa Karolina Artman v St. Jurju ob južni železnici, Slovenija. Istotam se odda tudi klavir znamke „Pollak“ v dobrem stanju za 3 00 kron. 8149

Nova vila

se prodaja. Obstoji iz 7 sob, pralnice, kleti itd., 5000 m² sveta, pol ure od elektr. postaje. Se takoj lahko nastani. Cena 30.000 K. Poisnila daje I. Kozjak, Selo 28, pošta Moste pri Ljubljani.

Žarnice

(Metalldrahtlampen)
najboljše vrste, (tud. 1/2 Wati) za 110, 120, 220 Volt od 16-100 svet, razpošilja po nizkih cenah

Karol Florjančič - Celje.

Gospodinja

se išče k samemu gospodu, sloven. izven Slovenije, kar bi skupno z eno s seboj dovedeno služkinjo oskrbeli vsa hišna opravila. Vdova ali priletna samica, vsča tudi nemškega jezika ima prednost. Trajna služba in samostojnost zagotovljena. Stroški za vožnjo se povrnejo. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8147

Razpošiljam lep zdrav

koruzni zdrob po K 6-50

koruzno moko, K 5-50

dalje kupim

portal (izložbe) z žel. zastorji

I. Rojc, Selo pri Ljubljani.

Vabilo

izredni občni zbor
Trgovske zadruge r. z. z. o. z. v Ljubljani

ki se vrši

dne 19. novembra t. l. ob 2. pop.

v veliki dvorani „Mestnega doma“

v Ljubljani, Krekov trg.

Dnevni red:

1. Preizkusitev Trgovske zadruge v dejnosti družbe in čitanje pravil. Več razvidno iz nastopnega pojanila.

2. Slučajnosti.

Vabimo članke zadruge, da se zanesljivo udeležijo tega izrednega občnega zbora.

Nabavljeno.

Sobo išče. Diplomiran pravnik pariske univerze išče sobo s komfortom pri ugledni obitelji. Plača postranska stvar. Ponudbe na Dr. Šantice poste restante, Ljubljana. 8208

Išče se prična in poštena služkinja,
katera zna pospravljati, sobe in vsaj za silo šivati, proti dobri plači in hrani. Vpraša se pri Josio Bergman, Ljubljana, Poljska cesta 87. 8212

Prodaja se dobro uvedena nanovo
opremljena manufakturna trgovina z inventarjem vred v središču mesta Ljubljane. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8213

Mleko,
pošilja v razpredajo posebno v večji množini oskrbnistvo Fužine, p. Devica Marja v Polju. 822

Prodaja se ceno
skoro nov damski plašč in dobro ohranjen zimski površak za gospoda. Ogleda se Ilirska ulica št. 25, pritličje. 8176

1000 K nagrade

dobi, kdor mi preskrbi eno veliko ali dve manjši nemeblirani sobi, če tudi obrnjeni proti dvorišču za takoj ali pozneje. Ponudbe bod „Separaten vhod 8199“ na upravo Slov. Naroda. 8199

X lesni trgovini se sprejme
vešč strokovnjak s kapitalom ali brez njega pod jako dobrimi pogoji. Ponudbe pod „Lesni strokovnjak 8174“ na upravnistvo Slov. Naroda. 8174

Sol

na vagne oddaja Import & eksport M. J. Wornat, Maribor. Gosposka ulica 88. Brzjavke: Gumilport Maribor. Telefon 262. 8141

Avto

3 tonski tovorni in mali franc. 4 cil. za 4 osebe se ugodno prodaja obo v najboljšem stanju, tovorni kakor nov. O Žužek, Ljubljana, Sodna ulica št. 11. 8190

Kožuhovina!

Shill-Bismarški paletot najlepše vrste se ugodno prodaja. Ogledati mogoče od 11.-12. do odadne in od 4.-6. popoldne dne 31. oktobra in 1. novembra Jurčičev trg 3 II na levo. 8188

Za mizarje deske

od 2 1/2 do 5 cm debele ne zamrznjene smrekove lesne vrste, se prodajo približno 2 vagona. Kupec naj stavi ceno in javi do 3. novembra t. l. Val Gregorica v Meurci. 8000

Hiša

v sredi mesta, trinadstropna, vogalna s trgovskimi lokali, se prodaja. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8067

Pozor! Ljubitelji starin!

Napredaj lepo vložena tridelna omara (Tabernakelka), lep vložena omara z dvema vratcema, lepo vložena miza lep pas za narodno nošo, vse stvari so v dobrem stanju. Poizve se: Dunajska cesta 47. 8159

Strešno lepenko

parketne deske, trstje
in štukaturo dobavlja tako
v vsaki množini

Jos. Puh, Ljubljana,
Gradaška ul. 22. Telefon 513.

Erjavec & Turk

trgovina z železnino
pri „Zlati lopati“
preje Hammerschmidt,

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7.
nasproti Križanske cerkve. 4049
Zaloga cementa.

OGLJE

v vsaki množini kupuje gozdna ind. d. d. „CROA-
TIA“, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2. Vpošte-
vajo se samo ponudbe franko vagon.

Krznarski najnovejši, lastnoročni izdelki,
kakor pelerine, boe, mufl, itd. so v zalogi:

Moderniziranje vsakovrstne ko-
žavine v najkrajšem času pri
LUDOVIK ROT

krznar,

7146

LJUBLJANA, Gradišče 7 (nasproti dram. gledališča.)

Angleška sekcija plebiscitne komisije

v Celovcu

prodaja

7 osebnih avtomobilov, 8 motornih
koles in dva tovorna avtomobila

in sicer:

2 limuzine tipa Talbot-Darracq,
16 HP., modre barve, s 6 sedeži, samo-
nagonom, električnimi svetilkami, nikljastim
okovom, širokimi kolesi, kompletnim orod-
jem, garnituro na kolesih, kakor nove stalno
v porabi.

2 odprta voza, tipa Talbot-Darracq,
16 HP., s 5 sedeži, samonagonom, elek-
tričnimi svetilkami, nikljastim okovom,
barvana, z orodjem in kompletno garnituro
koles, v izvrstnem stanju.

8 motornih koles, tipa Triumph,
3 1/2 HP., z orodjem, ozkimi kolesi, in ven-
tili v dobrem stanju.

Zračne cevi in plašče, ki spadajo k tipu
Fiat, model 2, 15 do 20 HP., k tipu Fiat
tovorni auto model 15 Ter., 25 HP. ter k
tipu Talbot-Darracq, 16 HP., kakor tudi
posamezne dele, spadajoče k navedenim
tipom.

Tri odorte potovalne avtomobile
tip Fiat 2, 15 do 20 HP., 1 sivo, 1
zeleno, 1 belo barvan, v izvrstnem stanju,
kompletne, z Fiat električnimi svetilkami,
cevmi in plašči, ognjevarovalno napravo,
orodjem, stekleno ploščo proti vetru, streho,
i. t. d.

Dva tovorna avtomobila tipa Fiat
15 Ter., 35 HP., kompletna, s platneno
streho, ozkimi kolesi, ognjevarstveno pri-
pravo, generatorjem, svetilkami, orodjem
itd. v izvrstnem stanju.

Karbolina, katran, strojno lopočko, lesni cement
(katr. smole), asfalt, izolirne plošče, watproof (ž
la cerosi), štukaturo, apno, opoko, portland cement
in vse druge gradbene potrebščine po možnosti najhitreje dobavlja

Ljubljanska komercialna družba — Ljubljana,
Blatnarska c. 18. — Telefon 408. 7148

Cosulich-Line

Trst—Amerika

New - York - Buenos - Ayres - Rio di Janeiro Santos - Montevideo.
Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike iz Slovenije edino le pri

Simon Kmetec,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Konfekcijska tovarna družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta-Stožice
Telefon 532. Osrednja pisarna: Aleksandrova c. 2.

Največja jugoslovanska izdelovalnica moške, deške in otroške obleke.
Samo na debelo!

Trgovac sa 200.000 K

želi aktivno sodelova-
nje pri postoječem tr-
govski in industrijski
skopu preduzeću ili
takovo preuzeti. Po-
nude molim slati pod „TRGOVAC 760“ na Anončno ekspedicijo
„Jadran“, Maribor, Gosposka ulica št. 44.

- Šivalni stroji dospeli -

za obrabo in rodbinsko rabo v vseh opravilih. Istotam se
dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, kro-
jače in čevljarje.

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

Razprodaja.

Cenjenim damam naznanjam, da prodajam klobuke radi
opustitve obrti za

50% ceneje.

Rozi Hribar, modni salon, Rimska cesta št. 6.

Sanatorij

Tobelbad pri Gradcu.

Vse leto odprto. Termalni vrelci. Absolutno zaveten kraj. Zaprti
termalni plavalni basini. Elektro-hidro-terapija. Dietno zdravljenje.
Pojasnila daje Sanatoriums-Leitung und Auskunftsstelle
Wien I., Ringstrasse 3, Fernsprecher 58285.

Usn'arska tovarna Carl Pol'ak v Ljubljani
izdeluje zopet priznana najboljša usnjata

gonilna jermena

za vsakovrstne stroje in pogone,
kože za prevleko mobilij
specijalnega stroja in najokusnejših vzorcev.

DANICA

krema za obutev

Cisti,

lika in

konzervira usnje

Proizvaja: „SLAVIA“ tvornica
kemčnih proizvodov del. dr.,
ZAGREB, Illica 213

Telefon 5-46. Brojavi: „CENIA“

Jos. Stopar

manufakturna trgovina
Ljubljana, Dunajska cesta št. 5.

PISARNISKI URADNIK

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru
in pisavi, samostojen delavec v knjigovodstvu, do-
pisovanju, administraciji, evidenci in vseh trgovskih
stokah z večletno prakso, se takoj sprejme. Iz-
veščane lastne stroke imajo prednost, toda ni pogoj.
Ponudbe z navedbo referenc, prepis sprave in
zahtevo plače ob prostem stanovanju in kurjavi je
vposlati na **Tovarno pohištva, orodja in lesnih
izdelkov Jurklošter, via Laško (Slovenija).**

Otvoritveno naznanilo.

Podpisana slav. občinstvu in p. n. trgovcem v ljudo-
nanznava, da sva otvorila v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 25,
(hotel „Tratnik“) trgovino z galanterijskim in mehanim
blagom na debelo in na drobno. — V zalogi imava tudi
najrazličnejše pisarniške in šolske potrebščine.

Naakcionjenosti proseča beleživa z veselo spoštovanjem

A. Stadler & V. Tratnik,
Ljubljana. Sv. Petra c. 25. Ljubljana.

Konkurentne cene!

Konkurentne cene!

! Važno !

Nudimo veliko množino boljše vrste
močno gumirane bakrene dvovodne
vrvične žice za električno napeljava po
sobah. Kakor tudi druge vrste žice.
Velicazloga inštalacijskih potrebščin.

Cene zelo nizke.

Vojnovič & Cie
Ljubljana, Dunajska c. 22.
Telefon 466. Brzojavi: Elektra.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić i drug
Ljubljana, Resljeva cesta 9.

se priporoča za vseh v to
stroko spadajoča dela.

OTVORITEV TRGOVINE.

Cenjenim odjemalcem v ljudo-
nanznava, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manu-
fakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bliža-
jočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, oso-
bito razno volneno in sukneno blago za dame in gospode, dalje perline barhente, flanelje, celije,
šilone, potrebščine za krojače, šivilje, tapetnike i. t. d. Zagotavlja joče prijazno in solidno postrežbo
se priporočamo

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana, Mestni trg 10.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Braseljani naslov: SPEDBALKAN.

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Spedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zacinjenja in zaverovanja. Mednarodni prevozi. Solitve s patent. pohištv. vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče, spojeno s tirom juž. žel. Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače spedijsko podjetje v Jugoslaviji.

KAVARNA „LEON“

Kavarno sva na novo elegantno opremlila ter se priporoča za obilen poset. Na razpolago električni klavir. Z veleposredovanjem.

Leo in Fani Pogačnik.

Manufakturna trgovina J. Ravnikar, Ljubljana

Kolodvorska ul. 28 (vhod skozi vežo).

Zaloga sukna, vseh vrst porhantov, hlačevin, tiskovin, ocfirjev, oksfortov, šifonov itd. itd. po najnižjih cenah.

Modni salon Stuchly - Maške

Zidovska ul. 3, LJUBLJANA, Dvorski trg 1.

Priporoča najnovelše oblike, za dame in deklice, modernih klobukov; velour, pliš, baržunaste in iz klobučevine.

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Tovarna Barva Jos. Reich

vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika

Podružnica: Selenburgova ul. 3

Podružnice Maribor Novomesto Kočevje

Gospodsk. ul. 28.

Glavni trg

štev. 30.

Podplate

na dovelo dosti zvezi pri tvrdi K. A. KREGAR, Ljubljana sv. Petra c. 21-23

Klavirji na obroke in na posodo! Najso ite si planini in harmoniji: Förster Steinhammer, Heilmann. Uglestevanje in popravila strokovnjak in ceno.

Alfonz Breznik

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi).

Violine, citre, harmonike.

Strune vseh vrst na debelo in drobno Velikanska zaloga.

Važno!

Gospod Ivan Zibelič, veleposrednik in veletrgovac v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vljudo, da je pripravljen dati najkvalitetnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelič je rodom Dalmatincev, goreč jugoslovanski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

tvrdka

Charles Prince

trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Zidovska ulica št. 1, I. nadstropje. 7135

Važno!**Jugoslovansko inženirsko podjetje**

družba z omejeno zavezo

MARIBOR

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Projektiranje in izvršitev visokih, betonskih in železobetonskih stavb, industrijskih in poljedelskih ter vodnih zgradb, naprav za vodne sile itd. — Presoje in nasvetovanja. — Dobav.

vsega gradbenega, industrijskega in tehničnega blaga, železnine, orodja, nosilcev, betonskega železa, tračnic in materiala za ozkotirne železnice, elektroteh. material, cement, gips, lepenka, t. d.

Naslov za brzojavke:

„JIP“ - MARIBOR.

Razglas.

„BUCKA“, subotička družba za vnovčevanje sadja in centrala žganjevalnica proda svojo tvornico s popolno opremo.

Tvornica leži neposredno ob železnici poleg postaje Subotica-Kožkórház.

Zemljišča je 5 oravov.

Poslopija: 1). Ravnateljstvo poslopije, nadstropno s kletmi; 2). Stanovanjska hiša z dvema stanovanjema, vsemi postranskimi prostori; 3). Hlevsko poslopije s kolnicami; 4). Tvorniško poslopije; 5). Skladišče za utenzilije; 6). Stransko poslopije; 7). Močna tehnika; 8). 50 cementnih kadi.

Nepremičnine: Popolna tvorniška oprava z vsemi utenzilijami.

Popoln vodovod, elektromotor, pisarniško pohištvo, okoli 450 hl brezhibnih sodov, decimalne tehnice, 50 lesenih kadi, stavbeni material, kočije, tovorni vozovi itd., itd.

Pismene ponudbe najkasneje do 1. novembra na pisarno „BUCKA“, Subotica.

Ponudbe ponudnike vežejo, za družbo so obvezne šele, ko jih odobri glavna skupščina.

Objekt se lahko vsak čas ogleda, inventar pa je interesentom na razpolago v tvornici „BUCKA“.

7953

Narodna banka d. d. u Zagrebu.

VI. Emisija.

Zagreb, meseca oktobra 1920

Povišenje glavnice od K 50.000.000.— na K 100.000.000.—

Poziv na subskripciju

125.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400.— naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 50.000.000.—

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog razgrajenja poslova banke, te sveopće potrebe za daljnim kapitalima, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod slijedećim uvjetima:

- 1.) Dionička glavnica od K 50.000.000.— povisuje se izdanim novih 125.000 dionica po K 400.— nom. dakle za K 50.000.000.— na K 100.000.000.—
- 2.) Posljednicima starih dionica pripada pravo na 1 staru dionicu optirati jednu novu uz cijenu od K 625.— tel. quel.
- 3.) Supskripcija počinje 25. oktobra, a svršava 15. novembra 1920., a za subskripcije u Americi traje rok do 15. decembra 1920.
- 4.) Nove dionice imaju kupon za godinu 1921., te sudjeluju na dobitku 1. januara 1921. Na ovo emisiju dionica bonificirati će se u ime 6% kamata za vrijeme od 15. novembra do 31. decembra 1920., K 3.— po kuponu.
- 5.) Protuvrijednost podpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 15. nov. 1920. odnosno 15. decembra 1920.
- 6.) Subskripcija odnosno opcija se obavlja:

U Zagrebu: na blagajni zavoda, u Beogradu: Prometna banka, u Bjelovaru: Bjelovarska štedionica, u Brodu: n. S.: Banka i menjačnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d.; u Osijeku: Banka J. Kraus i drug i sve filijale zagrebačkih banaka; na Rijeci: Hrv. centralna banka d. d.; u Rumi: Srpska sremska banka d. d.; u Sarajevu: Hrvatska centralna banka; u Splitu: Jugoslavenska industrijska banka d. d.; u Šabcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Varaždinu: Opća štedionica d. d.; u Vršcu: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala; u Zemunu: Zemunska štedionica d. d.; u Wenu: Bankhaus Milan Robert Alexander kao filijala Narodne banke d. d. dok uplate mogu uslijediti također kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala.

U sjedinjenim državama:

U New Yorku: American Foreign Banking Corporation; u Chicagu: Kaspar State Bank; u Pittsburghu Pa: Union Savings Bank; u Akronu O.: Depositors Savings & Trust Co.; u Farellu Pa: Peoples Bank of Farell; u McKeesportu Pa: Jos. Roth & Co. u Younstownu: Dollars Savings Bank; u Rochesteru Pa: Al Nations Bank.

U južnoj Americi:

U Antofagasta: Jugoslavenska banka (Banco Yougoslavo de Chile.)

Punta Arenas:

Valparaiso:

- 7.) Posljednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kot gore označenih mjesta subskripcije: Točno ispunjenu i potpisanu prijavnicu uz naznaku potpisa brojeva starih dionica (u koliko nisu kot zavoda u pologu) ili međutimnice starih dionica.
- 8.) Tečajni (azijski) dobitak, koji se poluču kod izdanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbine, te dotacije mirovinskog zavoda.
- 9.) Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.

Tvornica kola i industrija drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo „RAVNA GORA“

III. emisija dionica.

Poziv na subskripciju.

Izvanredna glavna skupština dioničara Tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik dioničko društvo u Ravnoj Gori, koja se obdržavala dne 28. rujna 1920., zaključila je povišenje dioničke glavnice

od K 6.000.000.— na K 15.000.000.—

ovlastivši ujedno ravnateljstvo društva, da ovo povišenje provede prema potrebi i svojoj uvidljivosti.

Na temelju ovoga ovlaštenja izvanredne glavne skupštine zaključilo je ravnateljstvo u svojoj sjednici obdržavanoj dne 28. rujna o. g. razpisati emisiju na komada 22.500 dionica po K 400.— nom. vrijednosti u ukupnom iznosu od K 9.000.000.—

čime će uplaćena dionička glavnica doseći iznos od K 15.000.000.—.

Upis na ove dionice imade se obavljati pod ovim uvjetima:

- 1.) Starim dioničarima pripada pravo optirati na svaku jednu staru dionicu po jednu novu dionicu uz tečaj od K 500.—, te pribrojivši K 50.— po dionici u ime troškova. Opcija na stare dionice može uslijediti jedino na taj način, da posljednici starih dionica doprinesu dionice ili međutimnice I. i II. emisije, na kojima će se vidljivo naznačiti, da je opcija III. emisije izvršena.
- 2.) Preostalih pak 7500 komada dionica izlaže se slobodnoj supskripciji uz tečaj od K 700.— i K 50.— u ime troška po dionici. Pravo repartacije ovih dionica pridržaje si izključivo ravnateljstvo društva.
- 3.) Emitirane dionice participiraju već na dobitku prve poslovne godine.
- 4.) Emisija započinje dne 15. listopada 1920. i traje do uključivo 20. studenoga 1920., te se cijela protivrijednost upisanih dionica imade u gotovom položiti kot upisa. Vrh učinjenih uplata izdat će se međutimnice, koje će se prema kasnijoj objavi izmijeniti sa dionicama. Za upisivanje potrebne tiskanice dobivaju se besplatno na blagajnama sopsisnih mjesta.
- 5.) Kao potpisna i uplatna mjesta ustanovljena su: Jugoslavenska banka d. d. podružnica u Crikvenici i Zagrebu, Banka i štedionica za Primorje na Sušaku, te Ljubljanska kreditna banka u Ljubljani i njezina podružnica u Mariboru i konačno Banka i štedionica Gorskoga Kotara u Ravnoj Gori i njezina podružnica u Dolnicama.
- 6.) Za provedenje i osiguranje emisije stvoren je posebni sindikat, koji podpunoma zajamčuje uspjeh emisije.

Ravna Gora, dne 10. listopada 1920.

Ravnateljstvo tvornice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik d. d.